

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOLD

Om forsikring og engler / Etter 600 km spansk camino / To velbegrunnede standpunkt? Del 2 / Vielse av homofile - snart også i Norge? / Fra bokfronten / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

19. søndag etter pinse - Torbjørn Holth

20. søndag etter pinse - Øystein I. Larsen

21. søndag etter pinse - Jens Dale

Bots- og bededag - Sabine Kjølsvik

.... kjøper oss falsk trygghet

Om forsikring og engler

Vi har hatt sommer. Hvis noen på Øst- og Sørlandet lurar på det. Sommer er agurktid. Noen agurker er mer interessante enn andre, og kanskje ikke agurker i det hele tatt. Jeg festet meg ved to ting, som jeg tenker begge sier noe

om tiden vi lever i og utfordringen for forkynnelsen: Forsikring og engler.

Forsikring er en voksende bransje. I Norge er forsikringstilbudene foreløpig av den tradisjonelle arten. Men internasjonalt er det visst

nesten ingen grenser for hva man kan forsikre seg mot. "Worldwide Weather" forsikrer deg mot regn i ferien - de må ha hatt en tøff sommer i år. "America's UFO Abduction Insurance Company" har forsikringer som gir økonomisk kompensasjon i tilfelle man blir bortført av grønne menn, eller får en meteor i hodet. Danskene er litt mer jordnære - der er det visstnok en skilsmissegforsikring på gang, som skal dekke en familierådgiver dersom ekteskapet skulle begynne å halte.

Hvis man først skal ha en skilsmissegforsikring, er kanskje det å få dekket en familierådgiver ett av de mest konstruktive bidrag til situasjonen. Og det er klart at det å forsikre huset, eller forsikre familien mot ulykke, kan gjøre en vond situasjonen litt enklere. Forsikring i seg selv er ikke et onde. Men hvis det handler om at vi prøver å forsikre oss mot alt, så møter vi livet med mange forbehold. Og kjøper oss falsk trygghet.

På den ene siden søker vi trygghet og forsikrer livet vårt mer og mer, på alle bauger og kanter. På den andre siden søker vi spenningsfylte opplevelser og tar flere og flere store sjanser. Med risiko-sport. Med atferd som skaper livsstilssykdommer. Med miljøskadelig oppførsel og overforbruk som truer hele livsgrunnlaget vårt. Vi vil ha både trygghet, spenning, mening og komfort, og sliter med å finne den rette miksen. Som en av mine religiøse, men ikke kristne, venninner sier: "Det er for lite action i kirken. Vi vil oppleve at det skjer noe, at vi blir berørt. Samtidig vil vi møte trygghet. Både for livet her og i møte med døden og det som kommer etterpå." Action, berøring, trygghet. Er det der englene kommer inn?

Det er ingen nødvendig sammenheng mellom forsikring og engler. Annet enn at begge deler kan handle om opplevelsen av beskyttelse og trygghet. Et behov for ikke å møte livets kriser og utfordringer tomhendt. Det har vært sagt og skrevet mengder om engler, ånder og ulike åndelige fenomener siden prinsessen lanserte sine skoleplaner. Jeg kom over tidligere sokneprest Mette Sofie Moes artikkel om hvorfor hun sluttet som prest og ble healer. Jeg har knapt erfaringer som

ligner hennes, men det var lesning til ettertanke. I et intervju med Vårt Land, sier hun: "Det er få som vet hva de snakker om, som uttaler seg om Märtha Louise. Den norske kirke er full av frykt. I stedet bør kirken ta menneskers religiøse og åndelige erfaringer på alvor, heller enn å demonisere dem. Om kirken ikke er et sted for åndelige erfaringer, blir den fattig. Kirken blir ikke troverdig." Hun kommer stadig tilbake til hvordan presteutdannelsen i liten grad utrustet henne til å møte, tolke og integrere slike erfaringer. Selv har jeg et par ganger blitt spurt om å velsigne hus som beboerne opplever er tyngt av historiene til menneskene som bodde der før. Mammaen på babysangen kom og fortalte om uvanlige åndelige opplevelser. Og konfirmantene kom på sommerleiren og ba meg komme på rommet deres og velsigne den spiritistiske seansen de hadde, for de var blitt så redde. Jeg spør meg selv: Er jeg en god nok lytter til ulike slags åndelige erfaringer mennesker kommer med? Er jeg godt nok rustet som teologisk veileder og samtalepartner? Har jeg selv frykt i møte med dette, og i så fall for hva?

I et foredrag som er tilgjengelig på nettsiden kreaprenor.se skriver Moe: «Teologien må være saksvarende i forhold til det livet hvert enkelt menneske lever. Den må kunne uttrykke et menneskes erfaringer og opplevelser, gi dem et språk som oppleves riktig og meningsfylt. Teologien må kunne løfte enkeltmenneskets historie inn i den store fortellingen og gi den sin rette plass der.» Hvis hun i dette inkluderer Gud som utgangspunktet for teologien, og teologiens utfordrende og formanende funksjon, er jeg enig.

Søken etter action, berøring, trygghet gjennom møtet med det hellige og guddommelige: Møter prinsesse Märtha sin engleskole - Astarte Academy - denne livsfølelsen, denne åndelige lengselen, dette behov for livstolkning, bedre enn kirken? Og i så fall: Hva innebærer det for kirken å møte denne lengselen på en god måte? Mange sommer-samtaler har handlet om dette. Erfaringer fra å være kirkelig representant på to alternativmesser i Oslo, pluss samtaler med "folk flest",

Er jeg godt nok rustet som teologisk veileder og samtalepartner?

tilsier at vi ikke bør gjøre oss for fort ferdige med spørsmålet. Kirken har godt av å stadig bli utfordret på hvordan vi møter menneskers åndelige lengsel og opplevelser. Prinsessen har gjort oss alle en tjeneste ved å gjøre noe som drar i gang samtalen og diskusjonen om engler, tro, selvutvikling, trygghet, åndelighet. Jeg opplever henne troverdig med sine erfaringer og sitt engasjement. Både engler og åndelige gaver og erfaringer hører hjemme også i kirken. "For han skal gi sine engler befaling om å bevare deg på alle dine veier. De skal bære deg på hendene....", sier Skriften. En del ganger står vi kanskje i fare for å gjøre guds- huset trangere enn nødvendig, selv om det ofte gjøres i god mening.

Men jeg er skeptisk til å kommersialisere denne lengselen og møte den med dyre kurs, uansett hvilken tro, religion eller livssyn som gjør det. Jeg har problemer med noe jeg opplever troverdig åpent, men veldig utydelig. Jeg tenker at Bibelen og troen vår, i dette som i så mye annet, sier at i seg selv er verken engler, synskhet, varme hender eller himmelske mirakler noe fremmed eller destruktivt. Men at det er avgjørende at Gud er utgangspunktet, Guds storhet og rikdom, både i seg selv og i det Gud gir oss. At vi ikke skal redusere Gud og himmelske vesener til en mentalhygienisk teknikk for å kunne kontrollere åndelighet og få bedre livskvalitet.

Vi kan jo snakke enkelt og liketil med Gud

At vi ikke skal gjøre det hemmelig eller vanskelig eller ekskluderende intuitivt - vi kan jo snakke enkelt og liketil med Gud. Det er også avgjørende at vår atferd og tilnærming til ulike fenomener og praksis ikke krenker verken andre eller oss selv.

Hva skal vi som kirke og som prester gjøre i møte med dette? Hvor langt kan vi gå i å inkludere ulike erfaringer og språk og praksiser?

Jeg tror fire ting er viktige:

1. Selvinnsikt - hvor er min grøft? Mine fordommer? Mine vanligste strategier i møte med sånt som dette?

2. Kunnskap om egen tro, teologi, tradisjon - hva sier Skriften?

Hva har kirken sagt og gjort og ment opp igjennom i møte med

ulik åndelighet og åndelige fenomener og gaver?

3. Lyttende ører - hører vi virkelig etter når folk forteller oss om sine liv og sine erfaringer? Signaliserer vi at vi gjerne vil høre og samtale? Lar vi det prege våre fellesskap og våre gudstjenester?

4. Gode kollegafellesskap - hvor vi er forskjellige nok, trygge nok og engasjerte nok til å bryne oss på hverandres erfaringer og argumenter og be sammen om Helligåndens veiledning.

Lykke til med engler som daler alle andre steder enn i skjul.

SUNNIVA GYLVER
sunniva@gylver.no

Etter 600 km spansk camino

AV KARI LEINE BALOG, SPR. I SELJE

Det er alt fire år sidan sonen min og eg gav oss ut på pilegrimsvegen - caminoen - i Spania for fyrste gong. Me hadde liten peiling, og det var nokså tilfeldig at me starta i Pamplona, 700 km frå Santiago de Compostela.

Me hadde ikkje gått mange meter før caminoen fanga oss. Me hadde ikkje så mange dagar, varmen var påtrengjande og føtene var slitne, så vandra den gongen slutta for brått. Då me reiste heim etter det som var dei mest gjevande, og mest smertefulle feriedagane eg har hatt nokon gong, var det med glede og forvissing om at det ligg mykje meir camino og ventar på oss.

Det gjekk tre år før det laga seg med neste etappe. I fjor enda me i Leon, og i år har me gått vidare og har berre ca 110 km att til Santiago.

I ein liten artikkel er det umogeleg å gje ord til alt det som caminoen gjev, og alt han krev. Det er ei vandring med så mange aspekt, så mange velsigningar og utfordringar at det fyller mange bøker.

Men der eg går, sliten og trøytt og varm, med sekk på ryggen og kamera i beltet, med lite anna i sikte enn neste landsby med ein bar der eg kan få litt drikke og helst litt mat, og få fylt vatnflaska, tenkjer eg at dette er så godt at det må delast med mange fleire. Her lærer eg at eg har ein kropp, og at han er laga for å brukast. Her får eg ein liten ide om kor lang ein kilo-

meter kan vera. Og eg ser at kvar einaste meter er fylt av levande og forsteina liv og historie. Eg får sett kyrkjer og borger og mange blomar.

Ved bordet på baren, som eg deler med medvandraran frå heile verda, har caminoen skapt eit fellesskap som han er nokså åleine om å tilby. Såre bein og sterk spansk kaffi, neste by og tankar om liv og død. Eg er lei for at eg ikkje kan kommunisera skikkeleg med fleire enn dei som snakkar tysk og engelsk. På caminoen er ein litt i overkant peregrino - framand - når ein ikkje kan spansk.

Det er skilnad på vandreetappane. Eg har møtt folk med normalfart på 40-50 km pr dag. Dei møter eg for min del berre ein gong. Våre etappar ligg på rundt 20 km, og dei som held omtrent same tempoet, vert me betre kjende med. Kanskje tek me inn på same herberget natt etter natt.

Herberge

Frå starten for 4 år sidan til no har talet på herberge eksplodert, og standarden har heva seg litt, men ikkje så mykje at sjarmen er borte. Kjøkkena er tronge og enkle, dusjar er det få av, kledevaskebaljane har anten berre kaldt vatn eller litt varmt, og køysegene står tett i tett og har oftast ein pute og eit teppe. Sko og stavar er oppmarsjert. Folk går rundt kvarandre - les, snakkar, søv, handlar mat, et middag ute og får "Menu del peregrino", og får dela endå fleire

tankar og erfaringar. Sovesalen byrjar å røra på seg i passeleg tid før 6 om morgonen, mest alle brukar lommelykt og er stille som mus, og dei aller fleste er ute før kl 7. Eit av caminoen sine under er at det gjeld meg og. På eit herberge er alle like, me snorkar i takt eller utakt og får velja seng etter kvart som me kjem. Prisen er symbolsk. I år betalte me frå 4 til 7 euro hos dei som har fast pris. Mange bed om gåver etter lommebok og hjartelag. Mange herberge er kyrkjelege, mange er kommunale, og nokon er private. Nokon er meir særmerkte enn andre.

Det finst dyrare og betre overnattingsstader. For ei natt eller to kan det gjerast godt, men for meg ville caminoen missa halve sjela om eg skulle unngått herberga.

Kvifor?

"Kanskje er det berre Gud som veit kvifor du går på caminoen", sa presten i ei velsignings- og utsendingsmesse.

Mange vandrarar har ein kristen motivasjon. Me møter truande kristne, mest katolikkar, både i grupper og ein og ein. Eg føler at eg er pilegrim sjølv og får lagt livet mitt inn under ei spesiell velsigning frå Gud. Men caminoen appellerer mykje vidare. Eg kunne ikkje gått saman med min annleistenkjande son om ikkje så hadde vore. Mitt inntrykk er at dei aller fleste me møter har eit eller anna eksistensielt utgangspunkt og leitar etter eit eller anna svar. Mange er i ei oppbrotstid eller krise. Eg er heilt sikker på at "den åndelege lengsel i vår tid" er massivt ute og går mot Santiago. Me finn ein del nyreligiøse, synkretistiske herberge, og i år var det ikkje berre kristne symbol langs vegen.

Kyrkja som institusjon er svært framand for mange av dei som går. Kyrkjebygningane langs vegen byr seg fram og er ikkje så framande, og eg vil tru at dei fleste er innom nokre (sjølv om spanske kyrkjer har lett for å vera stengde!). Kva ein søkjer der, og kva ein opplever, er ei sak mellom den einskilde og Gud. I alle fall er utsmykkinga i kyrkjene framleis biblia pauperum og formidlar sentral kristendom og bibelhistorie med den krossfeste som sentrum. Medpilegrimar som kneler i benkane og bed, syner at det finst levande menneske som trur. Kanskje til og med den som ein nettopp har delt eit måltid og ein tanke med.

Caminoen som utfordring

Oppdraget med å "gå ut i all verda" og forkynna evangeliet er det sjeldan så lett å konkretisera som der halve verda bokstaveleg tala er ute og går. Caminoen treng kristne som veit kva dei trur på, og som torer å seia det. Det er ein stad for det ærlege vitnemålet om Jesus.

Det er likevel knapt staden for tradisjonell evangelisering. Her går det ikkje - trur eg - med formelen: "Fortel meg kva du trur på, så skal eg fortelja deg kva som er rett." Den moderne pilegrimen er vår for alt som kan oppfattast som ferdige svar og overkøyring. Ho er ute på sin eigen veg i sitt eige liv, og for dei fleste er pilegrimsvegen minst 700 km lang, både i konkret og overført mening. Dette er staden for å bryna seg på andre måtar å tenkja på og vera open for å ikkje berre læra om andre, men læra av andre. Det er ein stad for å knyta venskap og kjennskap på tvers.

Kanskje viktigast: Ei pilegrimsreise gjer ein fyrst og fremst for sin eigen del. Berre Gud veit kvifor eg og alle andre djupast sett er på pilegrimsvandring - gjennom Spania og gjennom livet.

To velbegrunnede standpunkt? Del 2

En vurdering fra Lærrerrådet ved Menighetsfakultetet av uttalelsen fra Lærenemnda i Den norske kirke:

Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken

AV MENIGHETSAKULTETETS LÆRERRÅD

Del 1 sto i LK nr. 14/07.

2 Vurdering av argumentasjonen mot homofilt samliv

2.1 Forholdet til bibelmaterialet

I denne argumentasjonen er det sentralt at bibeltekstene som avviser homoseksuelle handlinger, ikke er å forstå som isolerte enkelttekster, men som uttrykk for Guds vilje, slik det kommer fram både i omtalen av skapelsen og i De ti bud (det sjettede bud). Gud skapte menneskene som mann og kvinne i følge 1 Mos 1-2. Her er det uttrykt en orden i skaperverket som bekreftes gjennom hele Bibelen. Dette er retningsgivende også når Jesus i sin undervisning taler om mann og kvinne og ekteskapet i Mark 10,1-10. Han siterer fra skapelsesfortellingen. Det sjettede bud fra dekalogen gjentas både hos Jesus (Matt 19,18) og hos Paulus (Rom 13,9). Budet er gitt for å fremme samlivet mellom mann og kvinne, sikre slektens videreføring og for å verne om ekteskapet og familien.

Det vektlegges her videre at De ti bud er en viktig bakgrunn for å forstå de såkalte lastekatalogene i Det nye testamente. To av de avvisende tekstene om homofilt samliv hos Paulus er slike tekster. Slik sett rommer også disse tekstene henvisning til en viktig etisk "grunntekst" i Skriften.

Det historiske spørsmålet om Paulus kjente til varige homofile parforhold, gis her et bekreftende svar: Alt tyder på at Paulus har hatt kjennskap til variasjonen og utbredelsen av homofili og bifili i sin samtid. Historisk virker denne oppfatningen etter vår vurdering vel fundert i kildematerialet. I et arbeid som drøfter skriftforståelse og skriftbruk, er en slik historisk konklusjon av betydning for tekstenes relevans. Den bidrar til å tegne det helhetlige bildet som tekstene om homoseksuelle handlinger hører hjemme i. Disse tekstene er uttrykk for et skapelsesteologisk engasjement (s. 93 ff).

Etter vår vurdering fremstår denne argumentasjonen mot homofilt samliv samlet sett som bibelsk helhetlig. Det argumenteres ut fra en grunnleggende enhet i Skriften. Dette gir styrket autoritet også til de tekstene som avviser homoseksuelle handlinger.

De av nemndas medlemmer som fastholder kirkens tradisjonelle syn, viser videre til at nestekjærlighetsbudet vanskelig kan spilles ut mot det skapelsesteologiske mønsteret som det her er pekt på. Paulus skriver i Rom 13,8-10 at kjærligheten er en sammenfatning av budene. Han bruker et gresk ord (*anakefalaiousthai*) som nettopp uttrykker sum og sammenheng. NT gir ikke grunnlag for å bruke nestekjærlighetsbudet til å sette andre konkrete bud ut av kraft. Som sammenfatning fanger nestekjærlighetsbudet nettopp opp det sentrale fra de enkelte bud (s. 98).

Konklusjonen så langt er at argumentasjonen mot homofilt samliv etter vårt syn har klart bedre støtte i tekstenes historiske mening enn tilfelle er med argumentasjonen for homofilt samliv. Da er spørsmålet om en slik avvisende konklusjon også lar seg begrunne som uttrykk for Guds gode skapervilje i dag, ut fra den innsikt som fornuft og erfaring kan gi.

2.2 Menneskeverd

De som argumenterer mot homofilt samliv, avviser at deres standpunkt skulle krenke menneskets verd. Det ukrenkelige verd mennesket har som skapt av Gud, er uavhengig også av forskjeller knyttet til seksuell orientering og livsførsel. Men det betyr ikke at mennesker fratras ansvaret for hvordan de lever. Disse medlemmer hevder at det ikke kan være noen krenkelse av menneskeverdet å fastholde Skriftens anvisninger for den enkeltes liv, selv om noen da kan føle seg krenket eller såret (s. 97).

Etter vår vurdering foretas det her en nødvendig skjelning mellom det etiske spørsmålet om hva som er rett, og spørsmålet om å behandle homofile med respekt, enten de velger partnerskap eller ikke.

2.3 Kristen etikk og allmenn etikk

I argumentasjonen mot homofilt samliv legges det vekt på at kristen etikk i dag må utformes i et samspill mellom det spesifikt kristne og det som allment gjelder som godt og rett. Men kirken kan ikke bruke allmenne overveielser til å sette til side klare bibelske prinsipper, bud eller ordninger (s. 98).

Dette er etter vårt syn riktig. Men da er et annet problem fremdeles uløst, nemlig hvordan et bibelsk begrunnet syn samtidig kan gjøres gjeldende som et etisk standpunkt i dag. Da er det ikke tilstrekkelig å hente begrunnelsen fra bibelmaterialet alene. Det framgår også av den forståelsen av kristen etikk som Lærenemnda samlet har stilt seg bak.

2.4 Forholdet til relevant erfaring

Det er på dette punktet argumentasjonen mot homofilt samliv er svakest. Når forholdet til erfaringsfeltet ikke blir gjort til tema, er nok forklaringen at Lærenemnda samlet har begrenset seg til skrifforståelse og skriftbruk. Men det har sin pris også i dette tilfellet: Man makter ikke å begrunne godt nok hvorfor en avvisning av forpliktende homofilt samliv, slik vi finner den i Bibelen, også kan forsvares som et *tilstrekkelig begrunnet* etisk standpunkt i dag. I den samlede argumentasjonen får vi rett nok noen antydninger om verdien av kjønnsforskjellen (s. 95). Dessuten framheves det at det også i et allment perspektiv er viktig å styrke et livskraftig fellesskap mellom mor, far og barn og motvirke at det svekkes som grunnleggende institusjon i samfunnet (s. 99). Som erfaringsbasert støtte for å avvise forpliktende homofilt samliv blir dette likevel alt for spinkelt. Vi har tidligere antydnet et par relevante områder som med fordel kunne ha vært trukket inn. Ett stikkord er samfunns- og kulturperspektivet på samlivsspørsmål som Lærenemnda samlet har omtalt (s. 25ff). Det kunne for eksempel ha vært brukt til å drøfte om det er grunn til å tro at en legitimering av forpliktende homofilt samliv faktisk ville være med på å undergrave fellesskapet mellom mor, far og barn og svekke ekteskapet som institusjon. Et annet stikkord er fagkunnskap om utvikling av seksuell identitet og om betydningen av kulturelle mønstre i en slik sammenheng. I begge tilfeller ville det dreie

seg om å begrunne hvilke *verdier* en kristen etikk i dag skal verne ved å avvise homofilt samliv.

Men en slik begrunnelse savnes.

En tilstrekkelig begrunnelse for kirken tradisjonelle syn kan ikke bare ha fokus på erfaring som kan tale *mot* homofilt samliv. Den måtte også ta stilling til erfaring som kan tale *for* homofilt samliv innenfor forpliktende rammer. Hvilken vekt bør kristen etikk for eksempel legge på den utviklingen som har skjedd innenfor allmennmoralen når det gjelder homofilt samliv? Hvordan skal homo-files egne erfaringer bedømmes når man skal vurdere det etiske spørsmål om forpliktende homofilt samliv? Og hvorfor kan ikke homofilt samliv innenfor faste institusjonelle rammer like gjerne styrke som svekke ekteskapet? En tilstrekkelig argumentasjon både for og mot homofilt samliv må gi en *samlet* vurdering av *hele* det relevante erfaringsfeltet.

2.5 Sammenheng i argumentasjonen?

For øvrig er det etter vårt syn god sammenheng i argumentasjonen mot homofilt samliv. Argumentasjonen får fram et samlet mønster i bibelmaterialet, og konklusjonen henger godt sammen med tekstenes historiske mening. Argumentasjonen virker også godt avstemt med de elementene som Lærenemnda samlet har gitt uttrykk for, uten at vi finner det nødvendig å drøfte dette noe nærmere.

3 Homofilt samliv og kirkelig praksis

Kirkemøtet har tidligere behandlet dette temafeltet to ganger. I 1995 vedtok man bl.a. følgende: "Kirkemøtet finner ikke at det er gitt tilstrekkelig overbevisende teologiske grunner for at Den norske kirke kan endre sin nåværende praksis med hensyn til tilsetting av personer som lever i homofilt samliv. Kirkemøtet finner heller ikke grunnlag for å foreslå utarbeidet en særskilt liturgisk ordning for en kirkelig forbønnshandling for personer som lever i homofilt samliv." Første del av dette vedtaket ble så bekreftet i 1997 på denne måten: "Kirkemøtet finner at personer som lever i homofilt samliv, ikke kan inneha kirkelig tjeneste som vigslet prest, diakon eller kateket."

3.1 En liturgisk ordning for velsignelse av partnerskap?

Er tiden nå inne til å endre disse vedtakene?

Vi vil først ta opp hvorvidt kirken bør utforme en liturgisk ordning for velsignelse av homofile partnerskap. Spørsmålet involverer en drøfting av hva vi forstår med "velsignelse" i ulike kirkelige sammenhenger.

Guds velsignelse hviler over alle mennesker i kraft av at vi er skapt i Guds bilde (1 Mos 1,28). Den erfares bl.a. som livsglede, kraft og helse, samt evnen til kjærlighet og fellesskap. Velsignelsen vil etter sitt vesen omfatte hele menneskets livsvirkelighet, både kropp, sjel og ånd.

Når liturgen lyser velsignelsen over et brudepar i en vigselshandling, får velsignelsen imidlertid et noe annet preg ved at den særlig rettes inn mot en bestemt sosial ordning, nemlig ekteskapet som inngås. Det er her ikke bare brudefolkene som enkeltpersoner, men deres ekteskap og samliv som omslutes av forbønn og bønn om Guds velsignelse. Som det fremgår av vår kirkes vigselsseremoni, har denne velsignelsen sitt utgangspunkt i Guds egen ordning for samlivet mellom mann og kvinne, slik det er beskrevet i skapelsesberetningen.

Dersom en tilsvarende liturgisk ordning skal innføres for inngåelse av partnerskap, eventuelt for velsignelse av allerede inngåtte partnerskap, må ordningen også kunne gis en tilsvarende teologisk begrunnelse. Etter vår mening har Lærenemnda ikke gitt noen overbevisende begrunnelse for at homofilt samliv har støtte i en bibelsk begrunnet skapelsesteologi. Dermed har nemnda heller ikke klart å vise at kirken har tilstrekkelig teologisk grunnlag for å utforme liturgiske handlinger for inngåelse eller velsignelse av homofile partnerskap.

I dette landskapet kan det imidlertid oppstå vanskelige avveininger. For eksempel kan homofile, som del av en sjelsesørgerisk prosess, be en prest om forbønn for sine liv, og dette kan også omfatte et homofilt samliv eller et partnerskap. En prest som ønsker å ta menneskers faktiske livsvirkelighet på alvor, vil kunne imøtekomme et slikt ønske. Men forbønnen bør da ikke utformes slik at den kan tolkes som en velsignelse av homofilt

samliv. Samtidig må den kunne reflektere at mennesker, på dette området som ellers, selv har ansvaret for sine livsvalg og kan komme fram til løsninger som kirken ikke kan velsigne. Hvis mennesker kommer til at det ikke er noen mulighet for dem å avstå fra samliv, vil et forpliktende og varig forhold etisk sett være å foretrekke fremfor flere og mer kortvarige relasjoner.

3.2 Vigsling til kirkelig tjeneste?

Det andre området innen kirkens praksis som har vært fokusert i denne sammenhengen, handler om vigsling av mennesker i homofilt partnerskap til kirkelig tjeneste. Som vist ovenfor, er det etter vår mening ikke gitt god nok begrunnelse for at kirken skulle ha teologisk mandat til å velsigne et homofilt samliv. Da gir det seg også at kirkens vigslede medarbeidere ikke bør etablere seg i slikt samliv, og at kirken ikke kan vigsle noen som allerede lever i homofilt parforhold.

Noen har anfektet disse vedtakene ved å vise til at det da stilles opp andre krav for vigslede medarbeidere i kirken enn for alle kristne. Dette er imidlertid etter vår mening ikke en treffende innvending. I rammen av en kristen etikk er det riktig at man ikke kan gjøre gjeldende andre etiske retningslinjer for vigslede medarbeidere i kirken enn for andre kristne. Samtidig har disse medarbeiderne i kraft av sin stilling et særlig ansvar for å synliggjøre og leve i samsvar med et kristent etisk normgrunnlag. Lærenemnda har også samlet gitt uttrykk for at kirken må kunne stille særskilte krav til dem som innehar posisjoner der de opptrer på kirkens vegne (s. 77).

3.3 Hensynet til de usikre

I en kirkelig vurdering av homofilt samliv bør det også trekkes inn et hensyn som sjelden kommer fram i den offentlige samtale om homofilt samliv. Som vi tidligere har omtalt (kapittel 1.6), opplever mange stor grad av usikkerhet om sin seksuelle driftsretning. Særlig gjennom ungdomsårene kan noen oppleve vekslende seksuell draging, noen ganger ved samtidig å tiltrekkes av begge kjønn. Det er neppe tvil om at spørsmålet om seksuell driftsretning for svært mange ikke bare bestemmes av biologiske faktorer, men

også påvirkes av sosiale forhold og signaler fra samfunnet og kulturen.

Dette får konsekvenser for hvordan kirken bør tenke om sin rolle i samfunnet. Etter vår mening er det ikke grunnlag for å betrakte homofilt og heterofilt samliv som jevn gode og likeverdige alternativer. Dette synes det for øvrig å være forholdsvis bred enighet om, ikke bare i kirken, men allment i samfunnet. Mange aksepterer eksempelvis homofilt samliv i form av partnerskap, men viker tilbake for å gi partnerskapet full status som ekteskap, med de konsekvenser dette innebærer eksempelvis når det gjelder adopsjon. Hensynet til dem som har en uavklart holdning til sin seksuelle driftsretning, taler for at kirken også gjennom sin praksis og sine ordninger bør formidle sin preferanse for det heterofile samliv.

Dette taler også for at man bør fastholde de nåværende vedtakene fra Kirkemøtet. Dersom disse vedtakene endres, kan man vanskelig unngå å formidle et inntrykk av at kirken betrakter homofilt og heterofilt samliv som teologisk likeverdige. Vi registrer at det store flertallet blant dem i kirken som går inn for å velsigne homofile partnerskap, ikke ønsker å gi partnerskap status som ekteskap. Begrunnelsen synes for de flestes vedkommende å være at man ikke betrakter heterofilt og homofilt samliv som likeverdige uttrykk for Guds skapervilje.

Vi tror imidlertid at en endret kirkelig praksis her vil tale sitt eget språk, og bli tolket som en full likestilling av homofilt og heterofilt samliv. En kirkelig velsignelse av et homofilt partnerskap vil av folk flest lett bli opplevd slik at man "gifter seg" i kirken og får Guds velsignelse over "ekteskapet". Eventuelle nyanser i annen retning vil lett overdøves av kraften i selve handlingen.

3.4 To likestilte syn?

I den kirkelige debatten om homofilt samliv sies det ofte at kirken må likestille de to ulike synene på homofilt samliv som kommer til uttrykk i Lærenemndas innstilling. Men det er uklart hva dette vil bety i praksis.

Dagens situasjon er at Kirkemøtet gjennom sine vedtak har åpnet for uenighet og diskusjon i kirken om dette spørsmålet.

Samtidig har Kirkemøtet fastslått at det restriktive synet skal legges til grunn ved tilsetting i vigslende stillinger. Forvaltningsmessig gir det ikke mening å si at de to synene skal likestilles. Enten har homofile som lever i partnerskap eller samboerskap, adgang til vigslende stillinger i kirken, eller de har det ikke.

Analogien her er spørsmålet om kvinnelige prester. Den norske kirke har i dag ikke to likestilte syn på spørsmålet om kvinnelige prester. Den norske kirke ansetter kvinnelige prester på lik linje med mannlige, og anerkjenner uten forbehold legitimiteten i kvinners prestedtjeneste. I sin forvaltningspraksis har kirken bare ett syn. Men Den norske kirke innrømmer sine ansatte og sine leke medlemmer retten til å ha en motsatt oppfatning av spørsmålet, og til å trekke visse praktiske konsekvenser av denne uenigheten, innenfor nærmere fastsatte "kjøreregler". Men man kan ikke kalle dette en likestilling av de to syn på kvinnelige prester.

På lignende måte forholder det seg i spørsmålet om homofile som lever i parforhold, skal ha adgang til vigslende stillinger i kirken. På dette spørsmålet svarer gjeldende vedtak i Kirkemøtet nei, og dette er det synet Den norske kirke legger til grunn for sin forvaltningspraksis. Men det er full adgang til å ha et annet syn på saken for kirkelig ansatte og andre, og for å arbeide for at dette synet skal vinne frem. Dette kan ikke kalles likestilling av de to synene.

Skulle Kirkemøtet gjøre et vedtak som åpnet adgang for samlevende homofile til vigslende stillinger, ville situasjonen spilevendes, men den ville fortsatt ikke kunne omtales som likestilling av de to synene. Kirken ville da endre sitt offisielle standpunkt.

4 Sammenfatning og konklusjon

1. Lærenemnda har gitt et viktig bidrag til skriftforståelse og skriftbruk med tanke på homofilisaken. På sentrale punkter har nemnda også klart å samle seg om felles, godt begrunnede oppfatninger.

2. Samtidig avgrensner Lærenemnda sitt drøftingstema slik at viktige sider ved homofilisaken som etisk problem ikke blir godt nok belyst. Nemnda har forstått sitt mandat slik at

den ikke har gått nærmere inn på forholdet til det brede erfaringsfeltet som også er relevant for å vurdere homofilt samliv som etisk problem i dag.

3. Denne avgrensningen får på ulike måter betydning for argumentasjonen både for og mot homofilt samliv.

a. Avgrensningen bidrar til at det ikke blir godt nok begrunnet hvorfor halvparten av medlemmene kan *forsvare* homofilt samliv i dag, selv om også de mener at bibeltekstene i sin historiske mening er entydige i sin avvisning.

b. Avgrensningen bidrar til at det ikke blir godt nok begrunnet hvorfor den andre halvparten av medlemmene, som *avviser* homofilt samliv, også kan forsvare dette som et etisk standpunkt i dag.

4. Uttalelsen fra Lærenemnda gir dermed ikke noe godt nok faglig grunnlag for å ta stilling til spørsmålet om homofilt samliv som etisk problem i dag. Det gjenstår et mer grundig arbeid med forholdet mellom bibelmaterialet og det omfattende *erfaringsfeltet* som også er relevant når kirken skal ta stilling til det etiske spørsmålet. Det tilsier at en vurderer videre utredning av sider ved saken som foreløpig ikke er godt nok belyst.

5. Lærenemnda har særlig drøftet skriftforståelse og skriftbruk med henblikk på homofilisaken. I forhold til dette *hovedtemaet* er argumentasjonen *mot* homofilt samliv *mer overbevisende* enn argumentasjonen *for* homofilt samliv.

a. I argumentasjonen *for* homofilt samliv er det svak sammenheng mellom konklusjonen og den historiske meningen i bibeltekstene, og det er gjennomgående også svak sammenheng mellom konklusjonen og momenter som Lærenemnda samlet gir uttrykk for, særlig når det gjelder forståelsen av Skriftens autoritet.

b. Argumentasjonen *mot* homofilt samliv får fram en bedre sammenheng i bibelmaterialet til støtte for sin konklusjon. Argumentasjonen viser også bedre sammenheng med de momentene som Lærenemnda samlet gir uttrykk for.

6. Dette vil si at uttalelsen fra Lærenemnda *ikke* gir en god nok positiv begrunnelse for å *endre* kirkens syn og praksis i homofilisaken.

Argumentasjonen for homofilt samliv har ikke tilstrekkelig bibelsk begrunnelse, og konklusjonen har heller ikke god nok støtte i allmenntiske overveielser eller i relevant erfaringsmateriale.

7. Men uttalelsen fra Lærenemnda gir heller ikke grunnlag for å avblåse den kirkelige debatten om homofilt samliv. Argumentasjonen mot homofilt samliv har en bedre bibelsk begrunnelse, men er heller ikke tilstrekkelig med tanke på aktuell erfaring eller allmenntiske overveielser.

8. Denne situasjonen tilsier at Kirkemøtet opprettholder sitt vedtak fra 1997. Men det må aksepteres at det er ulike syn på homofili-spørsmålet i kirken, og at det er legitimt å arbeide for å få tilslutning for sitt syn.

9. Uavhengig av hva Kirkemøtet måtte vedta, kan ikke kirken offisielt ha to likestilte syn som grunnlag for sin forvaltningsmessige praksis

Nyhet fra Luther Forlag

Sven Aasmundtveit

KJÆRLIGHETENS RELASJON Et møte med Den treenige

En måte å være kristen på som både har dype bibelske røtter og som samtidig er relevant for vår tids mennesker.

Kr 198,-

Vielse av homofile – snart også i Norge?

AV KNUT SAND BAKKEN, PREST

Bryllupssesongen er over. For sommeren er tiden for den hvite bruden, selv om noen foretrekker nyttårshelgen. Og det er all grunn til å markere den store begivenheten med slekt og venner, slik mange gjør. I den siste tiårsperioden har tallet på inngåtte ekteskap variert mellom 21 000 på det laveste til 25 400 på det høyeste.

Debatten om vielse av homofile er så vidt kommet i gang. Det kan være interessant å se på hva som skjer i Sverige. Kirkelig sett er svenskene mer liberale enn oss. Nå er en ny ekteskapslovgivning snart klar og vil tre i kraft når den er politisk vedtatt. Innføres loven, vil Svenska Kyrkan være verdens første majoritetskirke som foretar vielser av homofile. Det er snakk om en såkalt "kjønnsnøytral" ekteskapslov - det vil si en lov som ikke tar hensyn til om de involverte parter er mann og kvinne eller to av samme kjønn.

Alt tyder på at loven vil bli vedtatt i januar 2008. Statsminister Frederik Reinfeldt er blant den majoritet av politikere som støtter forslaget. Siden 2007 har Svenska Kyrkan praktisert velsignelse av registrerte partnerskap. Flere prester ser det derfor ikke som noe fremmed å sette det nye lovforslag ut i livet. Svenska Kyrkan arbeider nå med å gi frihet til

de prester som ikke ønsker å utføre vielsene. For der som hos oss er spørsmålet om kirkelig vielse av homofile et kontroversielt tema. Så er spørsmålet om når vi vil følge etter Sverige!

Det er ønskelig at Kirkemøtet til høsten ber Kirkerådet utarbeide ulike liturgier som kan brukes til kirkelig vielse av homofile. Folkekirken må kunne vie eller velsigne alle dem som ønsker det. For når du velsigner et menneske aksepterer du det samtidig. Hvis du derimot nekter å velsigne det, ligger ikke for dømmelsen langt unna! Det er det siste mange homofile opplever nå. Det er viktig for folkekirken å være åpen og inkluderende og møte mennesker vennlig og med respekt. Det gjør den hvis den åpner opp for vielse av homofile par!

FRA BOKFRONTEN

Ny bok om menighetsutvikling

Ove Conrad Hansen: Et godt tre bærer god frukt

Visjoner og strategier for utvikling og vekst i lokale menigheter.

Luther forlag, 2007

Det er meget viktig at det skrives bøker på norsk om menighetsplanlegging. Forfatter Ove Conrad Hansen sitter sentralt til å gjøre dette. Dels underviser han på Praktikum på Misjons-høgskolen, dels har han vært aktiv i mange år i Imi-kirken i Stavanger. Han skulle således ha mye interessant å øse av.

Men jeg må innrømme at jeg ved første gangs gjennomlesning ble litt oppgitt over noen formuleringer. Det skjer ved formuleringer som dette: "Tiden krever kvinner og menn som kan inspirere til nytenkning og som er i stand til å igangsette nødvendige endringsprosesser i sine menigheter. Det dreier seg om å ta del i, og lede an i, en prosess fra vedlikehold til misjon." Et annet sted gjengis et skjema av Robert Waaren hvor den nedarvede pastorale målsettingen i kirken beskrives som: Å gjøre mennesker fornøyde. I kontrast til dette beskrives den nye framvoksende formen som: Å gjøre mennesker hellige.

Er det noe i veien med meg? Her arbeider jeg som prest i en tradisjonell menighet, noe de

fleste av mine kollegaer også gjør. Vi jobber mye, mye mer enn vår arbeidsgiver har rett til å kreve. Det gjør vi ikke fordi vi får godt betalt for overtid eller fordi vi elsker å være vedlikeholdsarbeidere eller fordi vi bare vil "please" folk. Vi gjør det fordi vi tror på evangeliet og ønsker å vie våre liv til å formidle det vi tror på. Dette blir for svart-hvitt.

Men det er dumt å hive boka fra seg av den grunn. For bak denne forenklingen, hører jeg en hellig uro hos forfatteren som også er min: Driver vi på rett måte i kirkene i Norge? Betyr menigheten det den skulle for lokalmiljøet? Bruker vi uttrykksmidler som får folk til å fatte evangeliet? Eller tar vi for mye hensyn til de 70 som går på gudstjeneste om søndagen og glemmer de 7000 som aldri kommer?

Forfatteren mener å spore en større åpning i kirkene for å arbeide med menighetsplanlegging. Han føler at nød lærer naken kvinne å spinne. Synkende oppslutning gjør at menigheter og kirkesamfunn spør seg selv i større alvor om vi driver riktig.

Kapittelet om ledelse oppleves litt som en opprømsing av mange ting. Det kan leses til selvprøvelse og påminnelse.

Hansen tror på den visjonære menighetslederen. Det er bra. Men jeg har sett en fare i enkelte miljøer der lederne har veldig klare vyer og en sterk personlighet. For slike ledere kan demokratiet oppleves som en klamp om foten og en hindring for å nå raske resultater. Det de da glemmer, er at vi må arbeide med å skape prosesser som gjør at også det enkelte menighetslem eier visjonene og blir med. Da er demokratiet en hjelp og et vern. Dessuten er evnen til å inngå kompromisser ofte en undervurdert egenskap i mange miljøer. For meg er det ofte ikke uttrykk for svakhet, men styrke og trygghet.

I kapittelet om situasjonsanalyse sies mye riktig. Jeg merker meg viktigheten av en dobbel lytting, både til hva Bibelen sier om å være menighet, og til vår egen tid. Det er viktig å snakke sant om hvor vår egen menighet står, hvem vi når og hva vi får til.

Hansen er meget opptatt av at ledelsen i menigheten skal være strategisk offensiv i stedet for defensiv og på stadig etterskudd. Derfor vil han ha menigheter med større frihet til å skape sin egen profil. Hansen tenker at skal en lokalmenighet lykkes med det, må den ha mer å si i utnevningen av sine ansatte. De må også få større liturgisk frihet.

Jeg savner en større behandling av tema frivillighet. Hvordan skal de ansatte arbeide slik at frivillig innsats blomstrer rundt dem? Er staben kontrollerende, eller skaper de ansatte kreativitet og eierskap til gudstjeneste og andre menighetsaktiviteter? Kan ikke frivillige gjøre mye mer av det de ansatte gjør, og burde ikke de ansatte mer motivere, kurse og oppmuntre de frivillige?

Her står spørsmålene i kø, men blir ikke drøftet i boka: Har vi de rette stillingene i lokalmenigheten, eller trenger vi aller mest en frivillighetskoordinator? Kan noen frivillige jobbe fast en dag eller noen formiddager i uka slik at de delvis blir en del av staben? Bruker vi all den kunnskap og alle de evner som menighetens frivillige rommer?

Jeg tror det er viktig ikke å gi slipp på veldig mye jevnt og godt arbeid. Hos oss har vi over 200 speidere og over 220 betalende ung-

dommer i Krik. Å drive oppfølging av dette barne- og ungdomsarbeidet er utrolig betydningsfullt. Dette "vedlikeholdsarbeide" er strategisk riktig bruk av ressurser. Det er meget mulig at Hansen er enig i dette. Men jeg skulle ønske å boka ville si rett ut hvor strategisk klokt det er å holde fast på en slik bred kontaktflate og jevnt arbeide og gi det høy kvalitet.

Derimot er det viktig å spørre om vi ikke mye bedre må integrere for eksempel ungdomsarbeidet i menigheten. Her må vi våge å lytte til de kritiske spørsmål som forfatteren stiller oss. Poenget er å bli dristigere i å finne former slik at barn, unge og voksne opplever at de er verdifulle i menigheten og at de får prege den med sin kultur.

Kapittelet om strategier og programmer for menighetsutvikling gjør meg litt matt. Det blir fort for mange punkter og så drar de litt i forskjellig retning. Flere enn meg vil lure på hva som til syvende og sist bør gjelde i min menighet? Jeg tviler på at det her bare finnes én riktig vei å gå. Det tror jeg faktisk er viktig å si rett ut.

Men menigheten bør samle seg om noen ting. Det gjelder å få alle lokale krefter til å trekke i samme retning, ja føle at vi er med i et større team med noen felles mål. Jeg tror at noe av det viktigste er å finne ut hva som er våre svakeste punkter, og hva vi er best på. Så må vi luke vekk de viktigste hindringene for vekst og bli enda bedre på det vi er gode på. Sats på noen få punkter som dere vil gripe fatt i sammen. Det er begynnelsen på en spennende vei.

Les boka og se forfatterens hellige uro og kjærlighet til kirken. Så må vi få flere bøker og mer debatt rundt disse spørsmålene. Det trengs en fornyelse innenfra og nedenfra i kirken og hos dem som har lederansvar. Så begynner vi å gå, selv om vi ikke helt vet veien, og selv om vi har ulike løsninger i de forskjellige menighetene.

Ola Hunsager

SØNDAGSTEKSTEN

Torbjørn Holt, Øystein I. Larsen, Jens Dale og Sabine Kjølsvik

19. søndag etter pinse

7. oktober 2007

Markus 12, 28-34

..ikke langt borte fra Guds rike.

De som stadig fremhever Jesu mildhet til forskjell fra for eksempel Paulus' strenghet, kan ikke ha lest mye i evangeliene. Så å si hver gang han opptrer offentlig, fører det til kontroverser. Dagens tekst om det første budet, følger flere kraftfulle konfrontasjoner hvor Jesus hver gang svarer brilliant for seg. Den første dreier seg om legitimiteten i å betale skatt til keiseren, et emne som var både teologisk og politisk så eksplosivt at de som hadde klekket ut spørsmålet, utvilsomt gned seg i hendene fordi de endelig skulle få satt Jesus fast. Han svarer med enkel og genial retorikk, og kritikerne går nok en gang slukøret bort. Neste runde er spørsmålet om oppstandelsen, og en ny spissfindig problemstilling reises i den klassiske kontroversen mellom saddukeere og fariseere. Også her svarer Jesus elegant. Motstanderne hans får aldri stilt ham til veggs, og det ble aldri noen sinne ro omkring ham. Til slutt håpet de å få stoppet munnen på ham ved å henrette ham, men det skulle snart vise seg at det ikke bare var steinene som talte om ham etterpå.

Etter at støvet la seg etter forrige debatt, går en av teologene bort til Jesus og stiller ham et testspørsmål fra loven: Hvilket bud er viktigst.

Jesus stiller sammen budet om å elske Gud og budet om å elske vår neste, og den skriftlærde samtykker og konkretiserer. Så langt en teologisk samtale hvor samtalepartnerne er enige. Men så gir Jesus samtalen en uventet vending når han sier til den skriftlærde: "Du er ikke langt borte fra Guds rike". Dette utsagnet høres ikke spesielt eksplosivt ut. Vi har vent oss til å lese om Jesus i evangeliene. Det kan iblant være en risikabel geskjeft. Særlig hvis det fører til at vi venner oss til de mange sjokkerende utsagnene hans. Når den skriftlærde spør Jesus ut, er det han som tester ut Jesus. Men Jesus svarer som om det er han som tester ut den skriftlærde, ja mer enn det, feller en dom over ham. Det at dommen er relativt positiv, gjør ikke problemet mindre. Det er Jesus som dømmer ham. Dette er som om en professor i teologi ved Hebrew University lar seg utspørre akademisk av en tømmerlærling som ikke engang har bibelskole. Men på et dypere plan er det enda mer urovekkende - en jødisk teologisk lærer visste at dommen hører Herren til. Jesu utsagn er et domsutsagn. "Og ingen våget å spørre ham mer" sier evangelisten nøktert. Rimelig nok. Hva skulle man si?

En av mine litterære helter, Gilbert Keith Chesterton, sa i sin bok "The Everlasting Man" at det beste selvsagt er å observere den kristne tro innenfra. Det nest beste er å observere den fra så lang avstand at du ser klart hva den drei-

er seg om. Nærobservasjon av troen står i fare for å overse den endeløse rekken av provokasjoner som Jesus står for. De som stadig påstår at Jesus er mild og god men ikke guddommelig, ser troen utenfra, og overser det fundamentale at mennesker ved sine fulle fem ikke utgir seg for å være Gud. Kommer Jesu utsagn fra et alminnelig menneske, er de bokstavelig talt patologisk arrogante. Det sympatiske med jødene som fikk Jesus henrettet, var at de faktisk tok de teologiske påstandene hans på alvor. Fordi han utgav seg for å være Gud og ikke var det, måtte han dø. De tenkte ikke den ville tanken at han faktisk kunne være den han utgav seg for å være. I dag hadde vi selvsagt ikke henrettet ham. Det hadde plassert oss på Amnestys lister. Vi hadde tvangsinnlagt ham på psykiatrisk sykehus og medisineret teologien hans vekk.

Chesterton sier i en annen sammenheng at han lenge slet med å få Jesu oppførsel og utsagn om seg selv til å stemme. Det var en mildhet og en strenghet, en nøkternhet og en stormannsgalskap om hverandre som simpelthen ikke gikk opp. Den eneste lese måte av evangeliene som går opp, er å ta utgangspunkt i hva Jesus selv utgir seg for å være. Hvis vi tar det utgangspunktet at Gud inkarneres som menneske, og spør hvordan han da ville handle, passer Jesu oppførsel hundre prosent. Jesus må derfor enten henrettes (eller tvangsinnlegges) som gal, fengsles som bedrager eller tilbes som Gud. Det er de eneste mulighetene som foreligger i møte med ham.

TORBJØRN HOLT
Sjømansprest i London

20. søndag etter pinse

14. oktober 2007

Prekentekest: Mark 2,1-12

Lesetekster: 1 Mos 15,1-6; Rom 4,1-8

Betraktning

MÅ ha det?

"Må ha det. Bare MÅ ha det!"

Må ha Han. Bare MÅ ha Han.

Men det er uråd. Det er stappfullt. Langt ut på gata.

Ingen kan presse seg inn. Langt mindre et helt bærelag.

Troen kan ikke snu.

Finn en annen vei!

MÅ HA HAN!

MÅ jeg?

- Troen kan være påtrengende.

Jesu fulgt av en stor flokk som trengte seg inn på ham. -

Hun hadde hørt om Jesus, og nå kom hun gjennom mengden og rørte ved kappen hans bakfra. Matt 9.

- Troen kan være trassig.

Alltid be og ikke gi opp: Skulle ikke Gud hjelpe sine utvalgte til deres rett, de som roper til ham dag og natt? Luk 18

- Troen kan være uutholdelig utholdende.

Han sier: Dette har du ikke rett på. Troen sier: Nei, MEN.. Det er vel noen smuler. Matt 15

- Troen kan være i hvilemodus.

Kom til meg alle som strever - jeg vil gi dere hvile. Matt 11.

- Troen kan være avslappet.

Forgjeves at dere står tidlig opp - Det samme gir han sine venner mens de sover. Salm 127

Teksten

I rammen av en helbredelsesfortelling, 2,1-5 og 10-12, fokuseres det på Jesu myndighet og autoritet, 6-9. Fortellingen føyer seg inn i en rekke på flere fortellinger i åpningen på Markusevangeliet. I fortellingen om den spedalske sendes han tilbake til det etablerte system, der prestenes autoritet skal kvalitets-sikre underet og offeret skal ytes på foreskrevet vis, 1,4off. Men i vår tekst sprenger Jesu autoritet disse rammene: Han gjør det bare Gud kan gjøre, går til ondets rot.

Kapernaum var jo ikke Jesu hjemsted, så *en oikå, hjemme*, kan kanskje henvise til Peters hus jfr 1,29.

Brøt opp taket: er greit forklart i fotnoten i den nye NTutgaven. Lukas beskriver at taket var dekket med brent takstein (*keramos*) etter romersk byggeskikk, mens det i vår tekst vel tenkes på flettverktak av kvist, leire og strå, det ble vel i tilfelle et regn av støv og skitt over forsamlingen under, kanskje over mesteren selv!

Da Jesus så deres tro - formuleringen utelukker ikke at mannen selv også tilregnes en tro, men det reflekteres ikke nærmere over dette.

Jesus gir ham syndsforlatelse. Det er overraskende, men ikke uten sammenheng med jødisk tenkning, at der var en link mellom alvorlig sykdom eller handicap og synd, jfr Joh 9,2. I Talmud kan det hete: Ingen står opp av sykesengen før alle hans synder er tilgitt, (B. Ned. 41a). Se også Paulus' bemerkning i 1 Kor 11,30. En fri syndstilgivelse, helt uten motytelse i form av soning eller offer sprenger vel også den jødiske ramme.

Med sitt spørsmål: *Hva er lettest å si?*, kunne jo svaret være: At begge deler er lett å si. Men det ene kan jo lett kontrolleres og derved kan eventuelle tomme ord avsløres.

Men spørsmålet setter kritikerne i en vanskelig klemme: Hvis de sier at det er lettere å reise ham opp, erkjenner de at han allerede har gjort det som er vanskeligere. Men sier de det er lettere med syndstilgivelsen, er jo neste trekk å tale ordet til helbredelse, det var jo velkjent at han kunne.

Å gi syndsforlatelse var bare Guds egen sak, og det sentrale spørsmålet blir: Hvor har Jesus sin autoritet fra? Hvem har gitt ham fullmakt til det? Se samme sak i 11,29f. Verken den dunkle Menneskesønnskikkelsen eller den ventede Messias var tillagt noe slikt.

Helbredelsen av mannen blir ikke her bare et tegn som kan avkreves Jesus, det blir en nær sammenheng mellom syndsforlatelsen og helbredelsen. Når mannen står opp, brukes samme ord som når Jesus selv en dag sto opp fra de døde, Mark 16,6. Mannens historie blir et tegn på det som skulle komme: En full restitusjon av den falne skapning.

Fra tekst til preken

Teksten gir utvilsomt anledning til å fokusere på mange sentrale kristologiske temata, som er det egentlige kjernepunkt i teksten vår.

Men Kollektbønnen for dagen fremhever troens sentrale plass, og dekkes godt opp av de to andre tekstene: Abrahams troshistorie.

Kollektbønnen bruker uttrykket: Bryt ned alt som hindrer oss fra å søke deg. Det illustreres jo i dagens fortelling, tro som ikke lar seg stoppe. Denne teksten må ikke bare danne bakteppe for våre viktige anliggender. Bruk fortellingen og la tilhørerne få hjelp til leve seg inn i den. Helt fra han ligger lam og hjelpeløs på seng hjemme, men nås av ryktet om Jesus. Kanskje gjennom sine venner eller ungene sine. I alle fall mobiliseres et troens bærekraftige bærelag som overvinner de umulige stengsler. Her forblir ikke tro inni menneskene, det omsettes i praktisk handling og initiativ, i utholdenhet og oppfinnsomhet. Her er viktige diakonale elementer sammenvevd med dagens fokus på tro. Det var kanskje ulike meninger i bærelaget også, om dette nyttet, hva folk ville si osv. Og utfordringen som når vår litt tilbakelente forbrukerkristendom er: Kjenner vi igjen noe av dette som er antydnet i betraktningen foran: Dette at jeg MÅ ha det!

Eller er kristendom noe som er kjekt å ha, blant alt annet vi kan ønske oss for å gjøre livet litt bedre. Det er bra for kulturen og for å demme opp for all slags fremmed påvirkning. Men er det noe mer?

Det er kanskje lenge siden jeg har vært inne i det rommet der det står om liv og død i livet: Bare MÅ ha det. Bare MÅ HA HAM.

"Nei, for all den ting jeg visste, kan jeg ei min Jesus mistel!"

Kanskje er dette søndagen for et vitnesbyrd eller en samtale i prekenen med en som har den erfaringen i sitt liv: Å komme til det punkt at jeg bare måtte ha det. Bare måtte ha Ham.

Hvilke hindringer er det i det å søke ham, som kollektbønnen uttrykker det.

Dagens tekst illustrerer at tro ikke bare er en privatsak, som angår bare meg og som bæres bare av den enkelte. Dette troens bærelag i teksten gir anledning til å tale om tro som et felles ansvar. Jeg er i et fellesskap som bæres av

felles tro. Og jeg er en som er avhengig av at andre bærer meg og at jeg tar tak når andre trenger å bæres. Dåp i denne gudstjenesten illustrerer jo dagens tekst. Her bæres mennesker fram i tro og i kretsen omkring døpefonten gjentar dagens tekst seg: Da presten så deres tro.

Tro er det som får meg til Jesus. Troen har bein å gå på denne dagen.

Slik er det også ved nattverden: Tro er det som får meg dit. Tro er det som får meg til å søke Jesus, og som ikke gir seg før jeg er framme hos ham.

Prekensisser

Tro - det som får meg til Jesus

- *En tro som går, Alle har ikke kommet like langt. Men har retningen.*
- *En tro som slår, som står på når den møter hindringer. Bare MÅ ha det.*
- *En tro som får. Han fikk mye mer enn det han kom for.*

Bærende tro

- *en tro som bærer fram (tro er det som styrer til Jesus)*
- *en tro som bæres fram (troen går/står ikke bare på egne bein)*
- *en tro som brøyter seg fram (bare MÅ ha det!...?)*
- *en tro som besvares (med mer enn du kom for)*

Gudstjenesten

Prøv å binde gudstjenestens her og nå sammen med det å tro. Dåp og nattverd er nevnt ovenfor. Kan ikke selve kirkegangen være et uttrykk for tro som bærer - jeg kom meg hit.

Og et uttrykk for en tro som bæres - her står jeg i et fellesskap av troende til alle tider. Gudstjenesten ikke bare handler om tro, den er tro. Og gir tro.

Salmene kan hjelpe meg både til å uttrykke tro og til å søke tro:

S 93: 072: Eg skulle gjerne ville tru; og Landstad som er nevnt ovenfor, hører gjerne med: NOS 827: Nei for all den ting jeg visste, og ikke glem siste verset: Så skal jeg deg aldri miste!

I MÅ-perspektivet hører både Alvoret og frimodigheten med: NOS 108: Ingen vinner frem - som seg ei veldig fremtrenger, og

NOS 353: Hvem er grunnen for min tro? - hvem som engang i min dåp - ga mitt hjerte tro og håp.

ØYSTEIN I. LARSEN

21. søndag etter pinse

21. oktober 2007

Prekentekest: Markus 10.2-9

1 Mos 1.27-31, 1 Kor 7.29-35

Dagen

Ekteskap og skilsmisse er tema 21. søndag etter pinse. GT-teksten er fra syvdagersfortellingen. Den handler om mennesket som skapes som mann og kvinne, og hvilken oppgave de har i skaperverket. I 1 Kor 7 drøfter Paulus det å leve gift og ugift under synsvinkelen Jesu snarlige gjenkomst.

I salmeboka kan en finne salmer for dagen under kapittelet *Forvalteransvaret og Hjem og arbeid*. Generelt syns jeg vi har for få salmer som om ekteskap, og jeg kommer ikke på noen salmer der skilsmisse er tema.

Teksten

Noen fariseere kom til ham og spurte: Har en mann lov til å skille seg fra sin hustru? Motivet var neppe omsorg for mennesker som sliter i sitt samliv, snarere å lokke Jesus til å ta stilling til et kontroversielt spørsmål. De ville sette ham på prøve, sies det. Dette kommer enda tydeligere fram i parallellteksten hos Matteus. Mens Markus gjengir et prinsipielt spørsmål om skilsmisse overhode er tillatt, går spørsmålet i Matteus på hvilket grunnlag en eventuell skilsmisse kan skje; av en hvilken som helst grunn...?

Spørsmålet blant rabbinerne gjaldt tolkningen av 5 Mos 24.1 *Når en mann har tatt en kvinne til ekte, og han ikke bryr seg om henne lenger, fordi han har funnet noe hos henne som byr han imot, kan han skrive skilsmissebrev og så*

sende henne bort fra sitt hus. Striden sto om grunnlaget for skilsmissem. NO's oversettelse noe som byr han imot kan også oversettes med *skammelige ting* ('ærwat dabar'). Rabbi Schammai tolket dette strengt. Kun hor var skilsmissegrunn. Dette syn bekrefte også av Jesus i Mat 19,9. Rabbi Hillel åpnet for skilsmisse for en lang rekke grunner, inkludert om kona svidde suppa, om mannen fant hår i maten eller rett og slett fant en kvinne som var vakrere. Vi merker oss at retten til å gi skilsmissebrev i utgangspunktet lå hos mannen. Det humane aspekt må ligge i det faktum at et slikt brev fristilte kvinnen til å gifte seg på nytt.

I Mark 10.10-12 får disiplene en enda grundigere innføring i tema skilsmisse. Her sier Jesus faktisk at også kvinnen kan skille seg. Denne rett hadde hun ikke etter jødisk skikk, men etter romersk! Markusevangeliet kan være skrevet i Roma. I alle fall er likestilling hva skilsmisse angår tilpasset romerske rettsforhold.

Jesus bekrefter ordlyden i Moseloven, men han kommer samtidig med en vesentlig presisering. Loven innrømmer skilsmisse *fordi dere har så harde hjerter*. Det er i syndefallets verden det gis åpning for skilsmisse. Opprinnelig hadde Gud tenkt dette annerledes. Skapelsens orden er normalen. Skilsmisse kommer som en unntaksregel. Jesus viser til skapelsesberetningene i 1 Mos 1.27 og 2.24. *Gud skapte dem til mann og kvinne. Derfor skal mannen forlate sin far og sin mor og holde seg til sin hustru, og de to skal være ett.*

Kjønnspolariteten er altså gudvillet. At mannen skal forlate sin far og sin mor og holde seg til sin hustru beskriver hvordan en ny generasjon kommer til. Mannen (barnet) skal ikke lenger ha sine primære bånd til foreldrene, men til sin hustru. Den sosiale rammen om samlivet da disse ord ble skrevet var den patriarkalske storfamilie. Vanligvis var det kvinnen som flyttet inn hos mannen. Når det her sies at mannen skal forlate sine foreldre, kan det være en pekepinn om at dette dreier seg om mer enn en geografisk forflytning. Det handler om en ny sosial status, nye primære bånd, et nytt fellesskap med en bestemt rolle, funksjoner og oppgaver.

De to skal være ett. Grunnteksten sier egentlig *ett kjød/kjøtt*. Utvilsomt henspiller det på den fysiske forening mellom kvinne og mann. Men enheten har også en sosial, mental og materiell side. Enheten skapes av de to. Slik sett er det en oppgave. Men det er også en gave, noe gudgitt. *Det som altså Gud har sammenføyd.* Grunntekstens ord *syzevgnymi* betyr å stille under samme åk. Ordet ble brukt om ekteskapsinngåelse. Subjektet her er Gud. Ekteskapet blir ikke til i den grad to greier å skape en enhet. Det er gitt av Gud, han er den som føyer to sammen. Kirkens vigselsturgi har dekning for å si at ekteskapet er hellig og ukrenkelig.

Predikant og menighet

For noen år siden holdt jeg gudstjeneste på Diakonisseklosteret på Engen i Kolbu. Den oppgitte teksten var: *Enhver skal vite å vinne seg sin egen hustru i hellighet og ære...1 Tess 4.4.* Med en forsamlingen som utelukkende besto av to nonner, ble det en spesiell utfordring. Ingen av dem var særlig aktuelle når det gjaldt å vinne seg en hustru...

En må altså overveie hvem en skal preke til? En forsamling av overveiende gamle mennesker, (single, enker...) trenger et annet budskap enn dåps- eller konfirmantfamilier. Tilhørerne vil være berørt av skilsmisse som tema på ulikt vis, alt fra moralsk forargelse, skam og nederlagsopplevelse til gledens over ekteskapet som den store velsignelsen i livet.

Hvem er predikanten; gift, skilt, enslig, homofil partner...? Kan det å dele egne livserfaringer være positivt i en preken denne dagen, eller blir det for privat?

Når det gjelder prekenen vil jeg antyde tre mulige vinklinger.

Ekteskapet i historisk og teologisk lys

En kunne gi eksempler på hvordan seksualmoral og samlivsformer har endret seg gjennom de ulike tider og kulturer. At det endrer seg er ikke minst vår tid et eksempel på. Det er ikke mer enn en generasjon siden den som "kom i ulykka, var nødt til å gifte seg." En kunne belyse tema som samboerskap, skilsmisse og seriemonogami, et samfunn som i dag står på terskelen til en kjønnsnøytral ekteskapslovgivning. Det er mange både

personlige og samfunnsmessige årsaker til at folk i vår tid velger nye samlivsformer. Men er det nødvendigvis slik at folk i vår tid er mer umoralske enn generasjonene før oss?

Når en vender seg til det bibelske materialet, finner en også et sammensatt bilde. Vi ser holdninger som vi ville bedømme som kvinneundertrykkende, flerkoneri og Jesu strenge ord mot gjengifte o.s.v. En må komme til rette med dette.

Jesu ord i dagens tekst om skaperens oppriktelige hensikt kan stå som et utgangspunkt for en bibelsk ekteskapsetikk, likeledes de 10 bud og nestekjærlighetsbudet. Se ellers etikkbøkene.

Sjelesorg ved skilsmisse

Kanskje denne dagen kan brukes til å gi verbale blomster til dem som bærer på sorgen det ikke sendes blomster til. Det er aldri lett å bedømme når mennesker kunne trenge en oppmuntring til å gå enda en mil med en ektefelle, og når det bør oppmuntres til å komme seg ut av et forhold en ikke har godt av å leve i. I boka *Bienes hemmelige liv* forteller Sue Monk Kidd om et ekteskap som begynte med stormende forelskelse, men som endte i mishandling. Ibsens *Et dukkehjem* handler ikke om direkte mishandling, men Nora går fra sin Torvald likevel. Hvorfor? Kanskje en preken kunne være en lyttepost der Nora får sympati for sitt valg?

Samlivsproblemer og skilsmisse handler ofte om tap av selvrespekt og aktelse hos andre. Det kan føre inn i depresjon og helseproblemer. Forhold til andre av ens nærmeste kan bli gjensidig vanskelig. Økonomisk uføre kan være nærliggende. Tilsomme moralske valg kan tyngte samvittigheten. Det kan være trøst i å høre en predikant som setter ord på den smerte et samlivsbrudd kan innebære. Vårt samfunn tilbyr rådgivning, terapi og juridisk bistand ved skilsmisse. Kirken må gi moralsk støtte, framholde tilgivelsens mulighet og være med å lindre usynlige sår.

Biskop Gene Robinson i den episkopale kirke i USA har fortalt hvordan det ble umulig for han å fortsette i ekteskap. Forut for skilsmissen ba han og kona hverandre om tilgivelse for alt galt de måtte ha gjort mot hverandre. De ba om Guds nåde og mottok sakramentet foran alteret

i kirka. Robinson gikk senere inn i et homofil samliv og ble likevel valgt til biskop, men det er en annen sak. Vi har vanligvis mer sans for sjelesorg enn seremoni når det gjelder skilsmisse. Man feirer ikke skilsmisse. Men vi lærer i det minste at Jesus snakket om det. Følgelig kan vi også gjøre det. Skilsmisse skal ikke tabubellegges eller forties.

Mini samlivskurs

Jesu framholder det livdsvarige, monogame samliv mellom mann og kvinne som Guds gode ordning fra skapelsen av. Vi kan forkynde livdsbejaende om ekteskapet som Guds gave og velsignelse. Det som *Gud* har sammenføyd, vil han også gi oss styrke til å bevare.

Vi kan gi praktisk veiledning i hvordan en kan styrke enheten mellom to som lever sammen. Tips kan hentes fra floraen av samlivsbøker. Gordon Johnsens *Samlivets vitaminer* er et knippe fortellinger rundt tema: åpenhet, tillit, nærhet, omhet, trygghet og tilgivelse. Gary Chapmann beskriver i boka *Kjærlighetens fem språk* (Lunde) ulike måter å uttrykke kjærlighet: Anerkjennende ord, tid for hverandre, tjenester, gaver og fysisk nærhet. I *Venus og Mars* bøkene av John Gray (Hilt og Hansteen) gis et vell av eksempler på forskjellen mellom kvinne og mann. Han forstår ikke hvorfor hun må snakke hele tiden, og hun forstår ikke hvorfor han stadig trekker seg tilbake i hulen sin. Det er mye å lære om kommunikasjon mellom ektefeller i Grays bøker. Gjennom forståelse og gjensidig respekt er det mulig å få kjærligheten til å blomstre.

Kanskje prekenen kunne dvele ved kirkens vigselsliturgi og ordene om å *elske og ære*. I noen kirker praktiseres også en kollektiv seremoni for fornyelse av ekteskapsløftet. Personlig har jeg liten sans for det. Det kunne jo virke som et løfte i første omgang ikke var alvorlig ment.

En kirke som ofte henviser til dåpens nåde i sin forkyndelse, burde også kunne si noe om ekteskapets nåde.

JENS DALE

Bots- og bededag

28. oktober 2007

Prekatekst: Dan 9,15-19. Mt 3,7-12 (Gal 5,16-24)

Bots- og bededags "hjemland"

Det skal være keiser Theodosius den store (død 359) som var den første til å ville påby en kristen botsdag i Det romerske riket. I 1668 bestemte kongen at det skulle være en fast bots- og bededag i Danmark-Norge. Mellom disse to landene og tidspunktene finner vi det som kanskje har preget dagen mest, nemlig den lutherske reformasjonen. I alle fall er det naturlig for meg å la tankene vandre hjem til Tyskland. Bots- og bededag oppleves nemlig som nært knyttet til reformasjonen, og reformasjonens hjemland er på en måte også Bots- og bededags "hjemland". Da må jeg tenke på en heftig, offentlig debatt jeg selv var med på. For fra reformasjonen av og frem til 1995 var Bots- og bededag offentlig helligdag i hele Tyskland. Vi evangeliske var særlig glad i den fordi den var den eneste helligdagen som kun var evangelisk. Ellers var jo helligdagene felleskirkelige eller katolske - faktisk er både Helligtrekongersdag 6. januar, Corpus Christi ti dager etter pinse, og Maria Himmelfart 15. august helligdager hos oss. Men Bots- og bededag er altså vår dag og i Norge også tradisjonelt lagt til 31. oktober - eller evt. siste søndag i oktober - som jo er dagen for Luthers teser, starten på reformasjonen, og som i Tyskland feires som reformasjonsdag.

Bots- og bededag var altså offentlig fridag og ble feiret på onsdagen før "evighets-søndagen", dvs. den siste søndagen i kirkeåret - i Norge er dette domssøndagen. Men da den tyske økonomien etter murens fall og gjenforeningen mellom øst og vest fikk seg en knekk, ville regjeringen avskaffe én helligdag for å øke antall arbeidsdager og på den måten få opp bruttonasjonalproduktet. På tross av sterk motstand fra de evangeliske kirker falt valget på Bots- og bededag, og i 1995 ble den avskaffet som fridag. Kun delstaten Sachsen beholdt dagen som hellig- og fridag - nok på grunn av den spesielt nære tilknytningen dette forbundslandet har til Martin Luther.

Dagens innhold

Denne historien illustrerer for meg noe av innholdet i Bots- og bededag. Det taler ikke for mitt hjemland at man har avskaffet den på grunn av brutto nasjonalprodukt. Nettopp det viser at man har bruk for dagen! I det moderne Tyskland er penger blitt viktigere enn bot og bønn - altså har man mer bruk for dagen enn noensinne. Og avskaffelsen av Bots- og bededag har da også vitterlig ført til at jeg selv og mange andre lutheranere i Tyskland har blitt veldig glad i den og har fått et bevisst forhold til den. På Bots- og bededag merker vi den protestantiske ånd på en særlig måte. Nemlig "Sola gratia" - Nåden alene. I meg selv er jeg intet, i Jesus alt. Dette er på en særlig måte Bots- og bededags tema.

Jødisk inspirasjon

Bots- og bededag er nært knyttet til den evangeliske reformasjon. Men bakgrunnen er gammeltestamentlig og jødisk, og vi kan også meget vel la oss inspirere herfra. Den jødiske bots- og bededag kalles "Jom Kippur", som kan oversettes med "forsoningsdagen". Denne dagen regnes som den helligste og mest høytidelige dagen i jødisk tradisjon og feires ti dager etter den jødiske nyttårsdagen "Rosh Hashana". Den norske og den jødiske bots- og bededag er altså omtrent sammenfallende i tid.

Dagfinn Rian skriver at allerede nyttårsfeiringen har et botspreg, sjelelig, moralsk og religiøst må regnskapet gjøres opp før en går inn i det nye året. For den enkelte blir festen en fest med ettertanke bakover før en ser fremover. Så går man inn i det nye året, og da kommer "Jom Kippur" som den jødiske menighets viktigste helligdag. Det er en bots- og bededag med streng faste. Dagen er preget av bønn om tilgivelse og forsoning for alt man gjorde feil, og alt man ikke evnet. Synagogene er vanligvis fullsatte, også av folk som ikke går der så mye ellers.

På tempelets tid var det viktigste at øverstepresten på Jom Kippur - og kun på denne dagen - fikk lov til å tre inn i det aller helligste for å be om syndstilgivelse for hele menigheten. Kun på denne dagen ble Guds navn uttalt. Innstiftelsen av Jom Kippur beskrives i 3. Mos 16. I gammeltestamentlig tid bestod

dagen av at den i ettertid så berømte sydebukken ble sendt ut i ørkenen for å sone folkets synder. Altså en stedfortredende soning som senere ble bakgrunn for å tolke Jesu Kristi død på korset.

En tungt ladet dag

Enten det nå er snakk om evangelisk reformasjon eller jødisk Jom Kippur, det er et faktum at Bots- og bededag er ladet med mye innhold. Mange vil nok føle at Bots- og bededag er alt for tung og vanskelig kost for menigheten. Vi blir fristet til å gjøre både liturgien og prekenteksten mykere og svakere enn de egentlig er fordi vi er redde for å skremme folk bort. Men så lenge vi ikke skulle være så uheldig å måtte feire dåps- eller familie-gudstjeneste på denne dagen, plederer jeg sterkt for å la Bots- og bededag stå som den er. Liturgien med klokkerbønnen, uten Kyrie og Halleluja. Med bare én tekstlesing, men med den lange bededagsbønnen der liturgen kneler på alterringen. La dette og det påfølgende litaniet gi gudstjenesten et sterkt og alvorlig preg på gudstjenesten. For hvis vi tar dette bort og tilføyer noen "snille" elementer, ødelegger vi muligheten for å oppleve mangfoldet i kirke-årets gudstjenester. For allerede søndagen etterpå er det feststemning i gudstjenesten når vi feirer Allehelgensdag og bytter ut den fiolette mot den hvite stolaen. Kontrasten mellom Bots- og bededag og Allehelgensdag er viktig og må ikke utvannes ved å gjøre de forskjellige søndagene like.

Sjelesorgens gudstjeneste

Bots- og bededag er en sjelesorgens dag. Menigheten skal oppleve at det er godt å ha en dag i året der vi kan bli avkledd alt vårt og får bringe alt det vanskelige og vonde til Gud. Ordet "bot" vekker feil assosiasjoner, fordi det ikke handler om å gjøre bot for våre synder i den forstand at vi blir straffet for dem, men det handler om å endre vår holdning, om omvendelse til Gud.

Det andre fokuset, nemlig bønn, blir understreket gjennom bededagsbønnen. Her kan gjerne flere enn bare liturgen knele på alterringen - og også dele på bønnen. En tid for stille bønn bør absolutt tilføyes i slutten. Her er det også plass til å tilby andre uttrykk

for bønn, for eksempel lystenning, å skrive lapper med bønner for deretter å sette dem på et trekors eller lignende. Til dette kan man gjerne la seg inspirere av Thomasmessenes måter å gjøre det på. Til sist vil jeg nevne det offentlige skriftemålet som en mulighet på Bots- og bededag. Vi er vant til det på Skjærtorsdag, det vil være like naturlig på Bots- og bededag.

Teksten

Dagens prekentekst er gammeltestamentlig, fra Daniels bok. Teksten er formet som en botsbønn og kommer i etterkant av Daniels apokalyptiske visjoner. Vår tekst er et utdrag fra Daniels botsbønn, som innledes allerede i vers fire. Vår tekst starter med en lovprisning av den Gud som griper inn i historien, "...du som førte ditt folk ut av Egypt" og kontrasten mellom Gud og folket betones, "...vi har syndet og vært ugudelige." Daniel taler på vegne av et knust og ydmyket folk, det ynkelige folket har ført skam over den store, allmektige Gud: "Fordi vi har syndet, og våre fedre har handlet ille, er Jerusalem og ditt folk blitt til spott for alle dem som bor omkring oss. Hør nå, vår Gud, hva din tjener ber og bønnfaller deg om..." Folket kan ikke gjøre godt igjen selv, kun Gud kan ordne opp i det folket har ødelagt, "...la ditt ansikt lyse over din ødelagte helligdom - for din egen skyld, Herre." At dette er gode ord for evangelisk-luthersk kristendom forstår vi senest i vers 18: "For det er ikke i tillit til våre rettferdige gjerninger at vi bærer våre ydmyke bønner fram for deg, men i tillit til din store barmhjertighet."

Prekenen

Det behøver ikke være noen lang vei fra preken til tekst. Teksten er også lett forståelig. Når vi har en prekentekst fra det Gamle testamente, er det særskilt nærliggende å trekke linjen fra jødisk "Jom Kippur" til evangelisk Bots- og bededag. Trekke linjen mellom øversteprestens og sydebukkens rolle og Jesus Kristus. Det viktigste er at reformasjonens hovedliggende kommer frem. Nåden alene, Kristus alene, troen alene. Dette er på en særlig måte Bots- og bededags anliggende.

Salmevalg

Det er mange mulige salmer på Bots- og bededag, og dagen har et eget kapittel i Norsk Salmebok. Herfra foreslår jeg NoS 239 "Når i vår største nød vi ser". Også fastetidens salmer kan meget vel brukes, eksempelvis NoS 108 "Ingen vinner frem til den evige ro". Dagen har et kristologisk preg og vi kan for eksempel bruke både NoS 336 "Å, kor djup er Herrens nåde" og den mer lovprisende NoS 528 "Mektigste Kriste". Et "must" er selvfølgelig slageren "Det er makt i de foldede hender", nr. 47 i salmer 97.

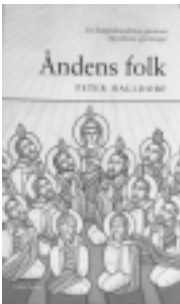
SABINE KJØLSVIK

Nyhet fra Luther Forlag

Peter Halldorf

ÅNDENS FOLK

En disippelvandring gjennom Apostlenes Gjerninger

Forfatteren følger hendelsesforløpet i Apostlenes gjerninger, men tar underveis opp temaer som tradisjon, fornyelse, lederskap, vitnesbyrd og åndelig klarsyn, spørsmål som var viktige for den unge kirken og som utfordrer kirken også i vår egen tid.

"Åndens folk er definitivt en bok å bli klok av, men også å bli engasjert av."

Kjell-Richard von Wachenfeldt i VL

Kr 298,-

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

SØKERE

Borg bispedømme

*Søkere til 3-årig prosjektstilling som rådgiver/
førstekonsulent - diakoni:*

Grindheim, Anne Britt (51) Høgskulelærer,
Mosterhamn

Kristiansen, Hj. Kjell (69) Kråkerøy

Campbell, Yvonne (43) Lukkeansvarlig,
Gressvik

Mathisen, Jan (56) Soknediakon, Knapstad

Ruden, Ragnar (53) Ungdomsfamilie, Knapstad
Unntatt offentlighet.

Svendsen, Marianne (36, Førstekonsulent
Helseavdeling, Fredrikstad

Eikeland, Atle (45) Rådgiver, Ås

Nicolaysen, Ann Christin Arneberg (39)
Soknediakon, Gressvik

*Søkere til stilling som Vikarprest i Fredrikstad
domprosti:*

Birkedal, Annie (41) Solbjerg, Danmark

Holm Johansen, Lisa (33) Vikarprest,
Fredrikstad

Spilling, Øystein (56) Residerende kapellan,
Moss

Østrup, Ole (44) Vikarprest, Fredrikstad

*Søkere til stilling som Vikarprest Vestre Borgesyssel
prosti:*

Unntatt offentlighet.

Holm Johansen, Lisa (33) Vikarprest,
Fredrikstad

Unntatt offentlighet.

Jensen, Kjerstin (31) Ungdomsprest/prosjekt-
leder, Ski

Østrup, Ole (44) Vikarprest, Fredrikstad

*Søkere til stilling som prostiprest/ungdomsprest
Østre Romerike prosti - 3 års engasjement:*

Moe, Knut Helge Markussen (26) Stasjons-
prest, Oslo

Lunde, Øivind (51) Vikarprest, Finstadjordet

Kondo, Kazuo (58) menighetsprest, Japan

LEDIGE STILLINGER

Agder og Telemark bispedømme

Kapellanstilling i Skien prosti. 2. gangs utlysning.

I Skien menighet i Skien prosti i Agder og Telemark bispedømme er det ledig stilling som kapellan med Skien prosti som tjenestemråde og Skien og Siljan sokn som tjenestested.

Skien menighet omfatter Skien by med sentrum og nærliggende boområder. Det er korte avstander i soknet. Menigheten består av 7449 medlemmer av Den norske kirke.

Skien kirke er en nygotisk kirke fra 1894 med ca. 1100 sitteplasser. Den har et flott kirkerom med rik akustikk. Menigheten har to kor: Skien Kantori og Skien kirkes Jentekor. Kirken har et variert konsertprogram gjennom året med både profesjonelle utøvere og lokale amatører.

Skien by har en rik flora av frikirkelige menigheter, og har tradisjon for økumenisk samarbeid. 18 menigheter/organisasjoner står sammen om et omfattende diakonalt arbeid for rusmisbrukere i byen. Skien KFUK-KFUM og Skien Normisjon har egne forsamlingshus og virksomheter i byen.

Skien menighet har et godt diakonalt arbeid med Åpent lekested, hyggetreff for eldre, seniorferie, og besøkstjeneste. Menigheten har for tiden et ungdomsprosjekt med TenSing-arbeid blant annet som tilbud til konfirmanter. Prosjektet ledes av en ungdomsdiakon og er et samarbeid mellom menigheten i Skien og Siljan, samt Skien KFUK-KFUM. Menigheten har fått tildelt trosopplæringsmidler for 2007 og 2008 til et prosjekt for ungdom i alderen 10 - 18 år, og det vil bli tilsatt en egen prosjektleder for dette.

Det er to barneskoler, en ungdomsskole og flere videregående skoler innenfor menigheten. Det er et godt samarbeid med de to barneskolene med utgangspunkt i en årsplan for skole-kirkekontakt, og skolegudstjenester før jul for alle skolene. Menigheten driver egen korttidsbarnehage og har kontakt med 9 andre barnehager. Det holdes ukentlige andakter og månedlige gudstjenester på Skien sykehjem.

Siljan er en jord- og skogbrukskommune med ca. 2400 innbyggere, 15 km fra Skien. Det er ett sokn i kommunen. Soknet har 2 kirker: Siljan kirke fra ca. 1150 og Grorud kapell fra 1944. Det er tilsatt kirkeverge, organist og

menighetssekretær/klokker i deltidstillinger, samt sokneprest. Menighetsrådet har særlig fokus på arbeid for barn og unge, et variert gudstjenestetilbud og samarbeid med lokale lag og foreninger.

I Skien prosti er det 22 menighetsprester, prostiprest, fengselsprest og 2 sykehusprester. Prestetjenesten i prostiet er organisert gjennom en ordning med samarbeidende sokn innenfor tre soner. Skien og Siljan er samarbeidende sokn.

Skien sokn har sokneprest og kapellan. I tillegg gjør prosten menighetstjeneste i soknet. Staben består for øvrig av organist, kirketjener, korleder (deltid), sekretær, diakoniarbeider og ungdomsdiakon (begge deltid).

Menighetsrådet har vedtatt en strategi- og handlingsplan for virksomheten. Viktige punkter i denne planen er: - Utvikling av gudstjenestefellesskapet mot en større oppslutning om gudstjenesten, større delaktighet fra ulike grupper og enkeltpersoner samt større appell til barn og unge. - Den kulturelle og brobyggende aktiviteten knyttet til kirkens funksjon som arena for kor og konsertvirksomhet. - Det nære samarbeidet med Skien KFUK-KFUM med særlig vekt på tiltak for barn og ungdom. - Menigheten har ikke eget menighetshus, men det er i gang drøftinger om mulig felles med Skien KFUK-KFUM i deres foreningslokaler. - Videreutvikling av den lange tradisjonen som Skien menighetspleie representerer av diakonalt engasjement i vår menighet og blant byens innbyggere. Skien menighetsråd ønsker en kapellan som vil være med og få til våre strategier i menigheten.

De tre prestene i Skien menighet fordeler gudstjenestene jevnt mellom seg. Det er for tiden en turnusordning for kirkelige handlinger. Redaksjonsansvaret for menighetsbladet har vært tillagt kapellane. Kapellane har hovedansvar for barn og ungdom og konfirmantarbeidet i Skien menighet, og deltar blant annet i TenSing. Menighetsrådet ønsker en kapellan med engasjement for kirkens kontakt med barn og unge og deres familier.

Kapellane gjør noe tjeneste i Siljan menighet etter nærmere avtale. I inneværende år har kapellane hatt medansvar for konfirmantarbeidet i Siljan, samt gudstjenester ca. i gang i måneden.

Kapellanboligen ligger i et rolig bomiljø ca. 2,5 km nord for kirken og Skien sentrum. Den er bygget i 1925, med omfattende ombygging og modernisering på 70-tallet. Det er en hage på ca. 1 mål. Grunnflaten for boligen er ca. 140 m², i tillegg kommer uthus/bod/garasje. I 1. etasje er det entre, hall, kjøkken, tre sammenhengende stuer, wc og soverom/kontor. I 2. etasje er det gang, fire soverom og to bad. Det er loft og full kjeller med vaskerom og hobbyrom. Garasje, vedskjul og sykkelbod i tilbygg til huset. Boligen ligger i Gjerpen sokn, og er som tjenestebolig oppe til vurdering.

Skien menighetsråd ønsker at begge kjønn skal være representert blant prestene.

Kvinner oppfordres til å søke.

Den som blir tilsatt må finne seg i :

- Endringer i tjensteordning for menighetsprester og regler om lønnsforhold for geistlige tjenestemenn.
- Alle avgjørelser som måtte bli tatt med hensyn til tjensten og tjensteområde.

Stillingen er lønnet i stillingskode 0922 kapellan (l.tr. 44-50) eller stillingskode 0930 (l.tr. 51 - 60). Lønns plasseringen er avhengig av kvalifikasjoner, ansiennitet m.m.

Pensjonsinnskudd.

Godtgjørelser etter gjeldende satser.

Nærmere opplysninger kan fås ved henvendelse til prost Morten Fleischer, tlf. 35905460 (90143231), eller til Agder og Telemark bispedømmekontor, tlf. 38105120.

Vi viser også til Skien menighets nettside, www.skienkirke.no.

Søknad med CV, referanser, kopi av vitnemål, attester og skjema for standardopplysninger ved søknad på prestestillinger i Agder og Telemark, må være sendt til Agder og Telemark bispedømmeråd, Postboks 208, 4662 Kristiansand innen 28.09.2007.

Skjemaet ligger på www.kirken.no/agder under fagområde/personal, eller fås ved henvendelse til bispedømmekontoret.

Tunsberg bispedøme

Ledig stilling som sokneprest i Hallingdal prosti, med særskild tenestestad Torpo sokn og Levelå sokn i Ål.

Midt mellom Oslo og Bergen ligg Ål prestegjeld/kommune i øvre Hallingdal. Store delar av Skarvheimen ligg innanfor prestegjeldet, og det er rikeleg høve til friluftsliv og rekreasjon. Prestegjeldet har tre sokn. Innbyggjartalet i Ål er 4700, og held seg stabilt med ei jamn fordeling av unge og eldre. Mange har hytte i Ålfjella, og om sumaren og i vinterhalvåret aukar folkeetalet mykje. Ål har m.a. kraftproduksjon, trevarefabr., og hytteentreprenørfirma, skisenter og hytteturisme, samt godt utbygd helse- og sosialtenester, med m.a. Hallingdal Sjukestugu (med somatisk og psykiatrisk avd.) og base for luftambulansen. Elles er Ål ei aktiv landbrukskommune med tradisjonell gards- og stølsdrift. Kommunesenteret med administrasjon samt eit stort og aktivt kulturhus, ligg på Sundre (Ål sentrum). Bergensbanen er viktig for kommunikasjonen.

To prestar gjer fast teneste i nabosokna Torpo, Levelå og Ål. Prosten som inntil vidare har sokneprestansvaret i Ål sokn, bur på Sundre, mens soknepresten bur på Torpo. Det er dessutan tilsett prostiprest i heil stilling med faste oppgåver i dei tre sokna. Det er tilsett kyrkjeverje, diakon, kantor og undervisningsprest i heile stillingar; sekretærar (70%/20%), organist (30%) ungdomsarbeidar (40%), samt tre kyrkjetenarar og ein reinhaldar. Det er òg tilsatt rådgjevar/prest (50%) ved prostens kontor.

I Hallingdal prosti er det igangsett ei brei dåpsopplæringssatsing ved hjelp av statlege trusopplæringsmidlar. Det er tilsett eit dåpsopplæringssteam - ein kyrkjelydspedagog, ein kateket og to undervisningsprestar - alle med prostiets 11 sokn som tenestedistrikt. Teamet har base på Ål kyrkjekontor, men kvar av dei har eit særleg geografisk hovudansvar og arbeider difor og mykje i kvar sine sokn. Arbeidet skjer i nært samarbeid med soknepresten og dei andre lokale medarbeidarane i stab og råd.

Dei tilsette har sær gode kontortilhøve i eige kontorbygg ved Ål kyrkje. Det er stabsmøte kvar veke, og det er ein open og triveleg kultur i staben. Det er eit nært samarbeid med Kirkens Familievernkontor Hallingdal på Sundre med 4 tilsette. Kvar tredje veke samlast alle

prestane i prostiet til eit sosialt og fagleg samvere.

Gudstenestene er delt likt mellom prestane. Ål kyrkje har 3-4 gudstenester i månaden, Leveld og Torpo annankvar sundag. Ordninga med faste tenesteveker fungerer godt. Soknepresten har kontortid tre dagar i veka, er medlem av Torpo sokneråd og Leveld sokneråd, og har som dei andre prestane, jamlege tenester på Ål helse- og sosialsenter. Soknepresten har hovudansvaret for konfirmantarbeidet, det koordinerande ansvaret for kyrkje/skule/barnehagesamarbeidet, og sit i kyrkja sitt ungdomsråd. Soknepresten deltek i beredskapsturnusen i prostiet. Tenester i prostiet ut over grensene for særskild tenestestad, regulerast i ein eigen arbeidsavtale. Det vil elles bli tatt omsyn til eigne evne og ynskjer, samt dei samla ressursane hjå presteskapat i prostiet, når ein fastset deuleg plan for stillinga.

Det er eit mangfaldig gudstenesteliv og omfattande arbeid i kyrkjelydane. Eigne nemnder for dåpsopplæring, misjon, diakoni og kyrkjeblad arbeider trufast. Det er mykje godt kyrkjeleg arbeid for born og unge: KFUK-KFUM Speidarar, Ungdomsgruppa "Synzygus" (Normisjon), idrettsgruppe (KRIK), 3-årig prosjektarbeid "Aal tour America 2007" (100 tenåringar på tur i sommar), barneforeiningar (for NMS og Normisjon) og sundagsskuler. Det er bibelgrupper for vaksne og foreiningar for ytre og indre misjon. Tilhøvet mellom dei frivillige laga og kyrkja er godt. Elles står 'folkekyrkja' tradisjonelt sterkt i bygdene. Folk er positive til kyrkja si rolle i nærmiljøet og oppslutninga om kyrkjelege handlingar er stor.

Barnehagedekninga i kommunen er god. Det er 6 barneskular rundt i prestegjeldet. Ungdomsskule for heile kommunen og vidaregåande skule (allmenne og yrkesfaglege fag) ligg begge sentralt i Ål. Det er eit nært samarbeid mellom skule og kyrkje med m.a. eigne samarbeidsplanar med kvar skule. 4 km. frå Sundre ligg Ål folkehøgskule og kurscenter for døve og senteret Døves video, og 4 km. frå Torpo sentrum ligg Lien Landbruksskule.

Alle tre soknekyrkjene er frå 1880 og i god stand. Ål kyrkje er eit særmerkt bygg etter ombygginga i 1959 då det gamle stavkyrkjeinventaret med m.a. kopi av Ål-taket frå 1250 vart teke inn att. Her er eit 29 stemmers orgel frå 1996. I Torpo ligg den einaste attverande stavkyrkja i Hallingdal, tett attmed 'nykyrkja'. Vats

fjellkyrkje vart vigsla i 1990. Nokre faste gudstenester er lagt dit, i tillegg til sportsandaktar i vinter- og sumarsesongen. Nystølskyrkja (eit bedehus på fjellet vigsla til gudstenestleg bruk) har to gudstenester i året. Det er òg fleire bedehus og ei "friluftskyrkje", Sangefjell Naturkatedral.

Det er buplikt til stillinga i ein svært god kommunal prestebustad som ligg i eit bustadfelt 1 km. frå Torpo kyrkje, nær barnehage og skule, idrettsanlegg og badeplass i Hallingdalselva. Huset er bygd i 1972/1992, og vart seinast pussa opp i 2005. Hovudetasjonen har 5 soverom (eit av dei er brukt som TV-stove), bad, bad/vaskerom, stort kjøkken og stove med peisomn; - i alt 140 m². Underetasjen på 100 m² inneheld kjellarstove/ kontor, bad, kjellarbod og inngangsparti til bustaden, samt garasje. Oppvarming med straum og ved. Det er veranda på framsida av huset med utgang frå både kjøkkenet og stova, og terrasse på baksida.

Nynorsk er hovudmål i kommune og kyrkje. Søkjarane må oppgi om dei nyttar bae målføre. Med unntak av liturgien, kan ein oftast nytte sitt eige målføre.

Stillinga blir løna i stillingskode 0930 - sokneprest, lønsspenn 51-68 i Statens lønsregulativ. Pensjonsinnskot. Endeleg løn vert fastsett ved tilsetting etter eigen prosedyre. Andre godtgjersler, rettar og plikter som til ei kvar tid gjeld for presteskapat. Nærare føresegn om tenesteoppgåver for stillinga kan bli fastsett av bispedømmerådet etter gjel dande prosedyre. Tunsberg bispedøme gjer sine medarbei darar tilbod om arbeidsveiledning (ABV).

Nærare opplysningar (også bilete av bustaden m.m.) kan ein få hjå prost Øystein Magelssen 32086161 el. 99704117 eller Tunsberg bispedømmeråd, tlf.: 33 35 43 00.

Tilsettinga skjer på dei vilkår som til ei kvar tid gjeld. Den som blir tilsett må rette seg etter

a) endringar i lover, tariffavta ler, reglement m.m. her under spørsmål om tenestebustad og bustadfrådrag, samt b) avgjersler om tenes ta sine gjeremål og tenestedistrikt.

Søkjars namn vil normalt bli gjort offentleg. Ønskje om at namn ikkje skal gjerast kjent, må grunngjevast.

Søknad med CV, relevante attestar, vitnemål og referansar skal sendast innan 5. oktober til:

Tunsberg bispedømmeråd,
Postboks 1253 Trudvang,
3105 Tønsberg

Stavanger bispedøme

Stilling ledig som sokneprest i Sandnes prosti med Sandnes sokn som særskilt arbeidsområde.

Sandnes er en typisk sentrumsmenighet og den vil markere seg som kirken midt i byen. Den har som visjon *Nær Gud - nær mennesker*. Menigheten ønsker å være et åpent og inkluderende trosfellesskap som gir mennesker mot og håp i hverdagen. Menighetsrådet har satt gudstjenestelivet, trosopplæring, diakoni og frivillighet, misjonsengasjement og åpen kirke som hovedsatsningsområder for menighetsarbeidet.

Sandnes menighet har et aktivt gudstjenesteliv med varierte gudstjenester. Det kirkemusikalske arbeidet er av høy kvalitet. Her er både kirkekor og et barnegospelkor. Det er om lag 60 konfirmanter årlig. Menigheten har tilrettelagt trosopplæring for 4 og 6 åringer. Det drives et omfattende diakonalt arbeid med fokus på sorgarbeid, bønn og retreat. Åpen barnehage er et populært lavterskeltilbud for hjemmeværende.

Et stort antall frivillige medarbeidere er engasjert på alle disse områdene og er en viktig ressurs i menighetens virksomhet.

Sandnes by er en hurtigvoksende kommune. I 2006 passerte innbyggertallet 60 000. Kommunen og prostiet har sammenfallende grenser. Det er i alt syv sokn, i tillegg kommer ByMenigheten som er et ikke-geografisk personsokn i Den norske kirke. Flere av soknene er strukturert med mindre menighetsenheter med egne menighetsutvalg. Kirkelivet i Sandnes prosti er preget av et aktivt og engasjert menighetsarbeid med tydelige visjoner for menigheter i vekst. Etter initiativ fra Sandnes kirkelige fellesråd er det ansatt to byprester med særlig fokus på arbeidet med rusmisbrukere og deres familier.

I Sandnes sokn bor ca 6500 medlemmer av Den norske kirke. Soknet omfatter bykjernen i Sandnes, et område som er i forandring, vekst og ekspansjon både mht boligutvikling og nysatsning i næringslivet. Sandnes kulturhus med et rikt kulturtilbud ligger i soknet. Sandnes kirke feirer i år 125 år. Den er en enkel teglsteinskirke i nygotisk stil, med 350 sitteplasser. Kirken er prostiets hovedkirke og har gudstjeneste alle søn- og helligdager. I soknet er det flere barneskoler, ungdomsskole og videregående skole.

Sandnes sokn utgjør sammen med nabo-soknet Lura (ca. 7300 kirkemedlemmer) et samarbeidsområde i prostiet. Dette innebærer at tjenesteuker og gjennomføring av fridagsordning og ferier ivaretas av prestene i samarbeidsområdet etter fastlagt turnus. Til helhetsbildet av de to soknene hører Smeaheia, som er et stort byggefelt i fortsatt utvikling, med ca 1700 kirkemedlemmer. Det ligger i et grenseområde mellom Sandnes sokn og Lura sokn. Området har eget menighetsutvalg. Gudstjenester og andre menighetsaktiviteter er knyttet til Smeaheia skole. Området vil fra høsten 2007 bli betjent av prostipresten som også hører til i samarbeidsområdet med sin tjeneste.

Staben i Sandnes sokn består av prosten med ca 50% tjeneste som menighetsprest i samarbeidsområdet, soknepresten med sete i menighetsrådet, kateket, diakon, kantor, adm.leder i 50%, kirketjener i 40% og sivilarbeider. Det tas sikte på å få ansatt ungdomsarbeider i 50% stilling innen høsten.

Soknepresten vil også ha oppgaver som prostens faste vikar.

Menigheten søker etter prest som forkytter sentralt og livsnært, som deler menighetsrådets visjon og handlingsprogram, som vil gå aktivt inn i et menighetsbyggende fellesskap med rådet, staben og frivillige medarbeidere, har gode lederegenskaper og evne til samarbeide, kan motivere og være med på å utvikle en gammel sentrumsmenighet fram mot en ny tid med et bysentrum i rask endring.

Menighetskontoret ligger i Eidsvollsgate 49, hvor også fellesrådets administrasjon, og soknens felles servicekontor holder til. Nær kirkebygg og kontor ligger Sandnes Menighets-senter fra 1991 med rom for ulike menighetsaktiviteter og Åpen Barnehage.

Nærmere om Sandnes menighet: Se www.sandnes.kirken.no, og finn fram til Sandnes menighet.

Det er knyttet boplikt til stillingen. Sandnes kommune er i ferd med å anskaffe tjenestebolig i Sandnes sokn. Om nødvendig vil Nøkkveien 56 være midlertidig tjenestebolig for stillingen en kortere periode. Nøkkveien 56, bygget i 1988, ligger i Lura sokn, ca. 5 km fra menighetskontoret i Sandnes.

Målformen er bokmål.

Stillingen lønnes i stillingskode 0930 sokneprest, ltr. 51-68 i Statens lønnsregulativ.

Vanlige regulativmessige godtgjørelser. Skyss og telefongodtgjørelse etter offentlige satser. Pensjonsinnskudd.

Tilsetningen skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder og den som tilsettes må rette seg

a. etter endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. samt

b. avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål, særskilte samarbeidsområder og tjenestedistrikt.

Søknad med CV, vitnemål, referanser og attester må være Stavanger bispedømmeråd i hende *innen 20. september 2007*. **Merk:** CV vil bli brukt som utvidet søkerliste.

Bruk gjerne PF sitt kompetansekart. Søknadspapirer returneres ikke.

Hvis søkeren ikke ønsker sitt navn offentliggjort må det føres på CV.

Referanser føres på søknaden.

Nærmere opplysninger ved henvendelse til stiftsdirektør Åge Bognø tlf: 51 84 62 70 eller prost Tormod Wasbø tlf. 51 97 47 80.

Stavanger bispedømme

Stilling ledig som kapellan/sokneprest i Hauge-sund prosti med Rossabø sokn og Utsira sokn som særskilt arbeidsområde.

Rossabø menighet:

MØTEPLASSEN - KJERKÅ SØR I BY'N

- vil gi mennesker et møte med Gud og skape et trosfelleskap gjennom gudstjeneste, diakoni og trosopplæring.

Gjennom menighetens visjoner og strategiplan ønsker Rossabø menighet å være en naturlig møteplass for mennesker i bydelen. Det innebærer en satsing på barne- og ungdomsarbeidet, samt en styrking av arbeidet for voksne. Menigheten ønsker at kapellanen går inn i dette arbeidet sammen med menighetens øvrige ansatte og frivillige medarbeidere. Han/hun får hovedansvar for prestetjenesten i forhold til barn og unge.

Kapellanen deltar i konfirmantundervisningen sammen med kateket og ungdomsdiakon. Menighetene i byen har de siste årene samarbeidet om konfirmanttilbudet. Det legges opp til en opplevels- og aktivitetsbasert læring. Mange av konfirmantene har valgt et idretts-tilbud, og deltar bl.a. på Action i regi av KRIK.

Det er et aktivt speiderarbeid i menigheten, organisert i Norges KFUK/KFUM. Det er søndagsskole for barn opp til ca. 12 år. Menigheten har en "klubblinje" fra ca. 4. klasse til 3. videregående. Det jobbes for å starte barne-gospelkor i menigheten. Det er et aktivt KRIK-lag. Sammen med de øvrige menighetene i byen og Haugaland krets av KFUK/KFUM gis det tilbud om ledertrening for ungdom gjennom MILK og LiV. For voksne er det ulike foreninger, treffsted for yngre kvinner og menn, menighetskor og møteplasser for de over 60.

Rossabø kirke er fra 1972, med gudstjeneste hver søn- og helligdag. Det er en flott og særpreget arbeidskirke, med gode lokaler for barn, ungdom og voksne.

Menigheten betjenes ellers av sokneprest (100%), organist (100%), diakon (50%), kateket (100%, f.t. 60%), ungdomsdiakon (80%). Det er daglig leder i 50% stilling og kirketjener på deltid.

Kirkelige handlinger fordeles i tjenesteuker. Prestene betjener skolene sammen med kateketen. Kapellan og ungdomsdiakon har spesielt ansvaret for ungdomsskolen. Sokneprest

og diakon har hovedansvaret for oppfølgingen av Bjørgene bo- og omsorgssenter som ligger i menigheten. Enkelte gudstjenester på omsorgssenteret vil bli forrettet av kapellanen.

Menigheten ønsker en kapellan med engasjement og visjoner, og med vilje og evne til å igangsette og videreutvikle arbeidet i menigheten med særlig vekt på arbeidet blant barn og unge.

Haugesund kommune har ca 32 400 innbyggere. Det bor ca 9 800-10000 personer i Rossabø, hvorav 8421 er medlemmer i DnK. Byen har et rikt kulturliv, og nærhet til flotte naturområder. I menigheten er det tre barne-skoler, Rossabø, Lillesund, Brakahaug, Håvåsen ungdomsskole og Karmsund videregående skole. I 2006 hadde menigheten 87 gravferder, 3 vigslar, 108 konfirmanter og 75 dåp (111 dåp totalt av barn bosatt i soknet). Konfirmantallet ventes å ligge på dette nivået i årene framover, dåpstallet i 2006 var noe lavere enn vanlig. Antall gravferder vil sakte øke fremover. I 2006 var det i snitt 176 til stede ved forordnede gudstjenester. Snittet for nattverdeltakere var 62.

Det er et godt samarbeid mellom menighetene i byen. Sentralbordtjeneste, regnskaps- og kirkebokføring er lagt til et felles kontor, der også kirkeverge og prost er lokalisert.

Stillingen innebærer et 20% sokneprest ansvar på Utsira. Det er pr. i dag 13 forordnede søndagsgudstjenester og 2 hverdagsgudstjenester. Gudstjenestene medfører ofte en overnatting. Konfirmantundervisningen foregår på lørdag i forbindelse med gudstjenestehelg. Soknepresten sitter i menighetsrådet, har ansvar for kontakt barnehage/skole og har kontakt med skoleungdom fra Utsira som bor i Haugesund.

Arbeidet innebærer også noe husbesøk og institusjonsbesøk.

Det er knyttet boplikt til stillingen. Tjenesteboligen ligger i Kløverveien 23. Boligen har stue og kjellerstue, 4/5 soverom, arbeidsrom, 2 bad og carport. Det er Haugesund kirkelig fellestråd som eier og forvalter tjenesteboligen.

Målformen er bokmål.

Stillingen lønnes som kapellan/sokneprest, ltr. 48-68 i statens lønnsregulativ.

Vanlige regulativmessige godtgjørelser. Skyss og telefongodtgjørelse etter offentlige satser.

Pensjonsinnskudd.

Tilsettingen skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder og den som tilsettes må rette seg

a. etter endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. samt

b. avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål, særskilte samarbeidsområder og tjenestedistrikt.

Søknad med CV, vitnemål, referanser og attester må være Stavanger bispedømmeråd i hende *innen 20.september 2007*. **Merk:** CV vil bli brukt som utvidet søkerliste.

Bruk gjerne PF sitt kompetansekart. Søknads-papirer returneres ikke.

Hvis søkeren ikke ønsker sitt navn offentliggjort må det føres på CV. Referanser føres på søknaden.

Nærmere opplysninger ved henvendelse til stiftsdirektør Åge Bognø tlf. 51 84 62 70 eller Prost Norodd Stavenjord tlf. 52 80 95 00.

Nyhet!

Gunnar Johnstad/Tore Lund

HÅNDBOK TIL DET NYE TESTAMENTE

Kr 298,-

Bibeloversetteren og NT-læreren Gunnar Johnstad har, i samarbeid med Tore Lund, revidert og utvidet sin fars klassiker Forklaringer til Det nye testamente. Boken fremstår nå i en helt ny utgave - Håndbok til Det nye testamente - tilpasset Bibelselskapets nye, reviderte NT-oversettelse av 2005.

- Historiske innledninger til alle bøkene i NT
- Hvert skrift blir kommentert og forklart
- Artikler om kanondannelse, tekstoverlevering, nytestamentlig kronologi og tidshistorie

Boken omtales allerede som et funn for enhver bibelleser!

Returadresse:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av praktikumsrektor Halvor Nordhaug, rektor Vidar L. Haanes, prost Jan Otto Myrseth og kapellan Sunniva Gylver.

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Red. sekr.: Eyolf Berg.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-post adresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemøduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms
7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 3500,- +moms

ISSN 0332-5431

